Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

295

No 478.

M. Tuscher fecit

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

IMAGINES ELEGANTISSIMÆ QVÆ MVLTVM LVCIS AD

intelligendos doctrinæ Chriſtianæ locos adferre poſſunt, Collectæ, partim ex prælectionibus Domini Philippi Melanchtonis, partim ex ſcriptis Patrum.

A

IOHANNE COGELERO

Verbi diuini miniſtro Stetini.

CVM PRÆFATIONE

D. *Georgij Maioris.*

VITEBERGAE.

ANNO M. D. LVIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

S

eſt
to
ſti
di
ne
ar
lia
oc
eſſ
pie
be
po
niſ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

S. D. LECTORI.

GEORGIVS MAIOR D.

TOTVM HOC PVLcherrimum opificium ac theatrum cœli, terræ & creaturarum omnium, ideo conditum ac factum eſt tanta arte & ſapientia, ut conditorem DEVM monſtret, Ac teſtimoniũ ſit hanc machinam mundi non extitiſſe, nec manere caſu, ſine ſapientia, uoluntate, aut conſilio architecti. Nam adeo ſunt mirabilia omnia in toto hoc opere quod oculis intuemur, ut neceſſe ſit fateri eſſe architectum ac conditorem ſapientem & omnipotentem qui gubernet ac ſeruet hæc omnia. Nec poteſt quiſquam tam furioſus eſſe, niſi faſcinatus ſit à diabolis, ut intu-

ens pulcherrima & ordinatiſſima corpora cœli & eorum motus, ac motuum uices, ordinem ac harmoniam, & tamen neget eſſe Deum, qui condiderit ac ſeruet hæc omnia ſuo conſilio.

Deinde in architectatione corporum quæ ſunt in terra, hominũ, brutorum, ſtirpium, plantarum, gemmarum & ſi qua ſunt alia. Tanta elucet conditoris ſapientia, & euidentiſſima præſentia, ut impoſſibile ſit animum humanum non affici ac moueri mirifice ad agnoſcendam & prædicandam ſapientiſſimi conditoris benignitatem.

Profecto una hominis ſtructura & architectatio ita facta eſt, ut ferreum & adamantinũ eſſe oporteat, qui intuens ſeipſum aut filiolos ſuos, non fateatur inenarrabili conſilio ac bonitate Dei naſci & ſer

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

uari hominum naturam. Quan-
tum miraculum eſt in formatione
et conſeruatione fœtus in utero ma
terno? & poſtea in partu cum in-
fans producendus eſt? poſtquam
uero prodijt ex utero infans, quam
mirifica ſapientia & bonitate Deus
& nutrimenta corporibus, & fere
ſingulis membris & humoribus
cognata remedia attribuit? Ipſa
uero ſtructura & diſpoſitio omni-
um partium hominis quanta arte
facta eſt, & quantis miraculis gu-
bernatur ac ſeruatur?

Hæc omnia intuens quis & fu-
renter negans eſſe DEVM ſapien-
tem & bonum qui condiderit &
ſeruet iſta, ne hominis quidem no-
mine dignandus eſt.

Quod dicimus de hominum
ſtructura & fabricatione, Idem &
de cæteris animantibus, ſtirpibus,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

plantulis, Gemmis, aliiſque rebus creatis cogitandum eſt, eſſe ea teſtimonia de Deo & de prouidentia, Nam profecto de his omnibus eodem modo, uerum eſt quod dicit eruditiſs: Stigelius : Præſentemq; refert quælibet herba DEVM.

Quid eſt mirabilius quam rerum plurimarum naturalis συμπάθεια καὶ ἀντιπάθεια, quæ ipſa oſtendit hunc mundum non caſu ex atomis conflatum eſſe, ut Epicurei furenter contenderunt. Sed eſſe Deum qui condiderit ac ſeruet hanc ſeu cognationem ſeu pugnantiam rerum naturalem magna ſapientia & bonitate.

Adhibuit autem tantam ſapientiam Deus conditor, Non tantum ideo ut aſſenſionem de prouidentia & de ipſo confirmaret, ſed ut huic operi ſuæ erga nos uoluntatis, &

my-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

myſteriorum quæ in Eccleſia oſten
dere ac exhibere decreuit, commo-
nefactiones & imagines plurimas
aſpergeret, ut animi intuentes hũc
ordinem corporum mundi, ſimul
& maiora illa & admirabiliora ope
ra in Eccleſia cogitarent, & his te-
nuioribus commonefacti ad amo-
rem & conſiderationem maioris ſa
pientiæ & bonitatis adducerentur.

Cumq; opera Eccleſię exhiben
da ſuperent omnium creaturarum
captum & ſapientiam. Et in illis
imaginibus ac ſimulachris rerum
creatarum tanquam in ænigma-
te propoſita & procul adumbrata
ſint. Ipſe inenarrabili bonitate etiã
hæc inuolucra & monumenta re-
rum abſconditarum in Eccleſia pri
mum monſtrauit, & oſtenſa ſubin-
de ſeruauit ac propagauit miſſo Fi-
lio, Patribus, Prophetis, Apoſtolis,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

& omnibus cæteris doctoribus, quorum miniſterio in colligenda et docenda Eccleſia uſus eſt.

Voluit enim conſpici & agnoſci hic conditor, & benigniſſimus reparator & ſaluator Eccleſię. Et utrunq; ipſe ſeruauit & illuſtrauit. Primum, Verbum quod eſt ac fuit omnibus temporibus Eccleſiæ proprium, quod perſpicue & ſine inuolucris de ipſius erga nos uoluntate & beneficijs per Filium exhibitis concionatur, cum quo ſubinde eſt & fuit efficax Filius ad Eccleſiam miſſus Dominus noſter Ieſus Chriſtus. Deinde ſeruauit & illuſtrauit in Eccleſia etiam ænigmata illa & imagines horum operum in rebus conditis, quia aſpici eas uoluit, & in uſu rerum quotidiano ſuę benignitatis & miſericordiæ cogitationem ac celebrationem exuſcitari.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Ac fuit in Eccleſia omnibus temporibus uerbo ac uoci diuinæ etiam coniuncta Phyſica ſapientia rerum naturalium. Et ornamentum Eccleſiæ præcipuum fuerunt poſt uocem diuinam hæ imagines rerum Phyſicarum, quibus delectatos fuiſſe eruditos ac ſapientes Patres, Prophetas ac doctores Eccleſiæ, teſtantur eorum libri & reliquę hiſtoriæ. Suntq́; creberrimæ uſurpatæ rerum phyſicarum imagines in ſcriptis Propheticis & Apoſtolicis, haud dubie eo conſilio, ut & de rebus ipſis docerentur pij illuſtrius, & in cogitatione earum aliquandiu quaſi ſiſterentur.

Quantis de rebus exiſtimabis commonefactos eſſe primos parentes, cum primum ueſtitos folijs ficus, poſtea Deus alio indumento ex uellere ouis circumdedit: Haud

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

dubie ipſe filius Dei ipſos erudiuit ac docuit, Quid folia illa ficus, & ueſtis ex uellere ouis ſignificaret.

Ficus nunquam floret, & prorumpit fructus antequam folia prodeunt, Cumq; reliquis arboribus ſub folio pomum ſit, ut protegatur, una ficus ſupra folium, quod habet maximum umbroſiſſimumque, geſtat fructum, eumq; facilime ante maturitatem perdit. Eſtq; geminus fructus primũ ὄλωυθοι ſeu groſſi prodeunt, qui non matureſcunt, poſtea uero dulces ficus ſubſequuntur. Suntq; in ficis, ut inquit Plinius, mirabiles abortus non matureſcentes, & arbori ipſi uita breuis.

Haud dubiè imago eſt diſciplinæ, qua ſe amiſſis ueris & realibus bonis æternis tegere & ornare primi parentes conantur cum folia

ficus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

ficus ſibi induunt. Ita enim perpe-
tuo ſpes magnas ingentium meri-
torum miſera & ſordida natura ſu-
bito ſibi ſomniat, cũ qualibuſcunq;
uirtutum exteriorum ſeu diſciplinę
ornamentis, ſe circumdedit, ſed re-
uera, ut præcoces ſeu groſſi, prode-
unt illę dulces ſpes, ſine foliis, id eſt,
ſine meritis, & ſine uero & integro
uirtutis decore, qui ipſe quantuſ-
cunq; eſt poſtea ſubnatis foliis, id
eſt, creſcente ſtudio & deſiderio ue-
ræ uirtutis immaturum & præco-
cem fructum tantum quomodo-
cunq; ornat. Ne turpitudo tanta
appareat, quanta reuera eſt naturæ
miſerrimæ ac perditæ. Atq; &
ὄλυνθοι tandem uel flacceſcunt &
arefiunt, uel prorſus pereunt. Ita hæ
ſpes meritorum diſciplinæ, in ueris
doloribus & terroribus peccati &
iræ DEI tandem euaneſcunt &
in

in morte hominem relinquunt.

Cum uero Filius Dei uenit & hæc folia ficus alio nouo uellere ſeu indumento ſuæ obedientiæ, uicti-mæ ac meriti ſuperinduit, & has bonas ſpes noſtrorum meritorum remouet. Tunc primum dulceſcit diſciplina, ut ficus dulces poſtremo ſubſequuntur, & ut uita breuis ac fragilis eſt arbori, Ita & diſciplina omnibus fere momentis in pericu-lo eſt, ne à diabolis & infirma homi-num natura impediatur, uel ipſa mole rerum ac negociorum in uita obruatur. Hæc ſignificata & enar-rata eſſe primis parentibus non eſt dubium.

Ita & Noha cum columba ab ipſo emiſſa ex arca reuerteretur cũ ramo oleæ geſtato in ore, Haud du bie cogitauit ac conſiderauit cuius rei ſignificatio ipſi exhiberetur, Nam

Nam & oleæ & balſami naturam intellexit, Quæ ut gratiſſima & certiſſima ſunt cordis & totius hominis remedia, Ita uocem Euangelij & promiſſionis ſpargendam toto orbe terrarũ prꝫſentiſſimũ & certiſſimum remedium aduerſus diluuia pectorum eſſe non dubitauit, Nec uel fragilitate huius ramuſculi mouetur, nec columbæ uilitate quæ ore ſuo oleam ei offert. Ita non oportet moueri animos fragilitate aut uilitate uocis Euangelij, uel miniſtrorum qui uocem illam inter pericula & ærumnas ingentes, & diluuia crucis terribilia circumferunt, ſed oleæ & balſami uis ac efficacia fide conſideranda & complectenda eſt.

Quid eſt dulcius quam quod Patriarchę Iacob ſignificatur uenienti in Luza, ſeu ut poſtea nominat

Bethel Gene.xxxv. Nam cum poſt multorum annorum iactationes et pericula tandem conquieſcendum ſibi in Luza uideret. Haud dubie ipſe quoq; de uocabulo loci quod Amygdalum ſignificat, & de natura arboris, & de ſui itineris hiſtoria & imagine quæ ſignificaretur cogitauit.

Amygdalus prima omnium floret, & folia habet candicantia, & fructum palato & corpori gratum, & in medicatione utilem. Eſt autem fructus foris lanugine quadam obuolutus, ſub qua teſta eſt in qua nucleus amygdali continetur, Eſtq; fructus arboris non unius ſaporis. Quædam enim Amygdalæ dulces ſunt, quædam amaræ.

Omnia hæc & ad hiſtoriam Iacob & ad Eccleſiam pulcherrime con-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

conueniunt, Nam ut reuertitur Iacob æger doloribus ac curis ingentibus, ducens ſecum turbam miſeram mulierculaꝛum ac infantulorum, Et non ſolum hoſpites peregrinos,apud quos cõſidet & hoſpitium petit, ſed ſocerum & fratrem iratum metuere cogitur, & tamen mirabiliter ſeruatur à filio Dei & tegitur cum tota familia. Et ut fatetur ipſe in Bethel, hoc eſt, in domicilio ac tabernaculo Dei commoratur. Ita & Eccleſia omnibus temporibus eodẽ modo cruci ſubiecta, ſeruatur & tegitur à Filio Dei, & aliqua habet hoſpitia ſub amygdalis, hoc eſt, in imperijs & politijs mediocribus ac candidis. Imo & Deum hoſpitem & συνοικον habet, ceu ſocium periculorum & ærumnarum omnium. Accedit hoc quoq; Quod ut amygdalus in

ſene-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

ſenecta fertiliſsima eſt. Ita Eccleſiæ decus in cruce & ærumnis maxime conſpicitur, cumq; uidetur langui-diſsima, aut prorſus effœta, fœliciſſime & letiſſime creſcit & multiplicatur.

Sed cum tota imago amygdali uenuſtiſſimis Philippi uerſibus expoſita ſit, eos ipſos hoc loco ſubijcio.

Non fertur caſu natura ſine ordine, Sed mens
Formatrix rebus ſignaq; uimq; dedit.
Fructus Amygdalinus foris eſt lanugine cinctus
Dura magis ſub qua lignea clauſtra iacent.
Nucleus in medio ſuauis latet atq; ſalubris
Qui cibus eſt nobis & medicina ſimul.
Prima ætas molli doctrinæ uoce regenda eſt
Iucundiſq; typis iſta putamen erunt.
Durior hinc cuſtos lex eſt, ſonteſq; trucidat
Ac omnes homines iudicat eſſe reos.
Sed trepidis Euangelij uox grata medetur
Hæc ſunt Iſacidæ ſignificata ſeni.
Congruit hoc etiam uulpes quod Amygdalæ amaræ
Guſtatæ ſubita morte necare ſolent.

Sic

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Sic ſchola flexiloquos extinguit caſta ſophiſtas,
Ars quibus Archilochi uulpis & acta placent.

Sunt imagines aliæ innumerabiles, paſſim uſurpatæ à ſcriptoribus ſacrorum librorum, à Prophetis & Apoſtolis, quæ ſunt dulciſſimæ & rerum maximarum ſignificationes. Et Samſonis hiſtoria perſpicue teſtatur fuiſſe apud Eccleſiam Patrum certamen ſapientiæ in congreſſibus publicis hanc naturæ conſiderationem. Nam ita in nuptijs ſuis Sãſon proponit ænigma, Quod experientia paulo ante didicerat, De comedente exiuit cibus, et de forti egreſſa eſt dulcedo. Etſi uero imago ibi nõ exponitur, Tamen hoc ipſum ænigma Samſonis haud dubie imago eſt morientis & reſurgentis Chriſti, mittentis per Prophetas, Apoſtolos, paſtores & doctores Euangelij uocem, ut colligãt

Eccleſiam. Id enim ſignificat Leo mortuus in cuius faucibus examen apum naſcitur. Id examen & miniſtros uocis Euangelij, & ipſam Eccleſiam ſignificat, Miniſtri ſunt apiculæ, quæ uocem Euangelij circum ferũt, Eccleſia eſt quę hoc fauo Euangelij paſcitur, & ab ipſo filio Dei Domino noſtro Ieſu Chriſto mortuo & reſuſcitato utriq; geſtantur & uiuificantur.

In Pſalmis q̃ꝫ multæ ſunt imagines et q̃ꝫ dulces. Pſal. xl. Intuens Dauid ſitim et periculum ceruorum in magno æſtu, & uagabunda itinera & eiulationes faucib. arefactis, dulciſſime accommodat hęc omnia ad corda ſenſu iræ Dei perterrefacta, & deſyderio conſolationis deficientia, & hinc inde fluctuantia ut eo in loco ſuos dolores & eiulationes copioſe exprimit, Quemadmodum deſy-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

deſyderat ceruus ad fontes aquarũ, ita deſyderat anima mea ad te Deus,Sitiuit anima mea ad Deum fontem uiuum, quando ueniam & apparebo coram facie Dei, Fuerunt mihi lachrimę meæ panis die ac nocte, Abyſſus abyſſum inuocat in uoce catarractarum tuarũ, omnes colliſiones et fluctus tui tranſierunt ſuper me. Sed legant docti deſcriptionem ceruorum apud Plinium, Ariſtotelem & alios rerum naturaliũ ſcriptores. Sic intelligent querelã Prophetæ, & imaginis concinnitate mirum in modum afficientur.

Scribunt.n.ceruos magno anhelitu elicere atq; attrahere ſerpentes ex rupium cauernis eoſq; deuorare & ueneno ita accendi & inflammari. Congruit imago ad utramq; de quibus Pſalmus loquitur, Ad filiũ Dei deriuantem in ſe iram æterni

Patris aduerſus peccata, & eiulantē
in cruce deſiderio conſolationis,
Deus meus Deus meus quare dere
liquiſti me. Deinde & ad omnium
hominū corda quæ eodem iræ Dei
ſenſu languetur ac perterrefiunt.

Pſal.ciij. naturam noſtram lan-
guidam,effœtam,imbecillē & fra-
gilem propter peccatum,conferens
bonitati & miſericordiæ Dei reci-
pientis nos, & remittentis peccata,
ſeruantis,defendentis & exhilaran-
tis,utitur pulcherrima ſimilitudine
aquilarum,cum inquit: Renouat ut
aquilę iuuentutem tuam. Miranda
& dulcis eſt concinnitas ſimilitudi-
nis ſi hiſtoriam aquilarum conſide
res: Scribunt.n.Aquilam cū ſenue-
rit grauari pennarum mole,& ocu-
lorum obtundi aciem, quæ alioqui
maxima & acutiſſima eſt, ſed quæ-
ſito inuentoq; fonte denuo erigere

pẽnas & colligere in ſe colores, atq́; ita redire uiſum, & trina immerſio‐ne iuuentutem. Tunc.n. impetu ma‐ximo uerſus ſolem recta contende‐re ferũt, ut & aciẽ oculorũ hebetatã denuo uegetam faciat, & radijs ſola‐ribus pennas ſenlies exurat, ut aliæ nouæ ſubnaſcantur. Referunt alij aliter hiſtoriam, ſed quomodocũq́; ſe habeat, imago eſt baptiſmi, crucis & mortis cui Eccleſia ſubiecta eſt. Immergimur in baptiſmum & ſan‐guinem filij Dei, et ita uetus natura aboletur, reſurgente ac prodeunte noua ſanctificata & Deo placente natura. Immerſi aũt in ſanguinem & mortem Chriſti etiam imagini eius aſſimulamur, cum in cruce ac morte uetus natura obnoxia pecca‐to tota aboletur, donec in reſurre‐ctione mortuorum noua et immor‐talis maſſa reſurgat ad ſolem iuſti‐

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

ciæ in tota æternitate contuendum ac celebrandum.

Pſal.147.cum inquit,qui dat iumentis eſcam ipſorum,& pullis coruorum inuocantibus eum,Mirabiliſſime & dulciſſime pingit ac docet Propheta,quomodo Eccleſia & totum genus humanum immenſa miſericordia dei ſeruetur & alatur. Vnus coruus inter omnia animantia ἄστοργος eſt,et pullos recens editos deſerit, ſed ſeruantur diuinitus uermiculis quos in nido ex ſtercore corui Deus uiuificat.Hi ſunt eſca et alimentũ pollorum donec adoleſcant & ad uolatum idonei ſint.

Non obſcurum eſt cuius rei ſignificatio ſit, uiuit Eccleſia & ſeruatur mirabiliſſime inter Tyrannos ἀστοργοὺς & hoſtes implacabiles, & uiuit tenuiſſimis uermiculis,ſeu micis reliqui generis humani,quas ſtercoris loco Tyranni habent & aſper-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

nantur. Et tamen hic uictus Eccleſiam alit ac nutrit quantumuis exiguus & abominabilis, donec ad ſedem uitæ cœleſtis læta euolet, ubi pabulum erit lætius & ſalubrius, ſapientia, iuſticia & læticia æterna.

Etiam imperia figuris ſimilibus apud Prophetas pinguntur, Quid cogitari ſimilius poteſt quam Pardalis & Alexander? Tantum eſt audaciæ, celeritatis & roboris in Pardali, ut ne quidē ab armatis uenatoribus capi aut interfici poſſit. Delectatur autem uino & Venere, uenatores ergo obſeruatis ſedibus, quib. commorari ſolet Pardalis apponunt uaſcula uino repleta, Ad quæ cum acceſſit auidiſſime uinum bibit, & pręceps in Venerem proſilit, qua expleta obdormit. Ita ſopita capitur. Iam cogita Alexandrū cuius uirtus nullis laboribus, nullis peri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

culis cedit, poſtea uero in ocio illa tanta uis animi & ingenij uino et libidinibus ſubito extinguitur.

In hiſtoria ingredientis Chriſti in urbē Ieroſolymam, dicitur præ-geſtatos ei eſſe ramos palmarum & oleæ, id etiā rerum maximarum ſi-gnificatio eſt, Palma nulli oneri ce-dit, ſed quanto magis deprimitur tanto ipſa fortius contra onus aſſurgit. Talis eſt filius Dei in morte op-preſſus dolorib. & peccatis noſtris, & ſenſu iræ Dei inenarrabili, Ac uidetur prorſus eſſe depreſſus. Sed tertia die reſurgens ex morte, omni potentiæ & uitæ ſuæ uictoriam lætus oſtendit.

Olea, ut ſupra dixi, gratiſſimū eſt cordiale et ſignū eſt pacis, Ita Chri-ſtus reſurgens ac reuiuiſcens pacem ac conſolationem cordibus dicit.

Talium exemplorum diuinæ

nar-

narrationes plenæ ſunt, quæ, ut di-
xi, oſtendunt antiquitatis ſapienti-
am, Ac non ſolum dulcis, ſed & uti
lis eſt conſideratio. Ac ſemper uiri
docti tales imagines quæſiuerunt
& amauerunt, Et laudanda eſt uo-
luntas eorũ qui hoc erudito & dul-
ci ſtudio ornare Eccleſias conãtur.

Colligit autem hic uir doctus et
honeſtus Ioannes Cogelerus, mini-
ſter Eccleſiæ Stetinenſis mediocrẽ
aceruum talium imaginum, eumq;
nobis iudicandum obtulit. Nos cũ
induſtriam & diligentiã eius pro-
baremus, & iudicaremus ſcriptum
utile ac gratum fore lectori candi-
do uoluimus hanc noſtram cõmo-
nefactionem quam præpoſuimus,
teſtimonium eſſe noſtræ de ipſo uo
luntatis & iudicij de hoc labore ſuo
utili & iucundo. Ac ſperamus libel
lum huius Cogeleri præbiturum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

multis doctis & ingenioſis homi=
nibus occaſionem, ut plures imagi=
nes tales in lectione Prophetarum
& Apoſtolorum obſeruent, & con=
cinna interpretatione enarratas pro
ferre ſtudeant, Qui quidem labor
ornat Eccleſias & nocet nemini, ut
econtra multa furioſa & maledica
ſcripta multorum Eccleſias defor=
mant, et cauſa ſunt horribilium ma
lorum in toto genere humano.

Sed oro Deum toto pectore, ut Ec=
cleſias harum regionum or=
net, ſeruet & protegat
Amen.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

INCLYTO ET POTENTISSI-
SIMO PRINCIPI AC DOMINO, D.
Chriſtiano Regi Daniæ, Noruuegiæ, Gothorum & Vandalorum, Duci Sleſuicenſi & in Holſtat, domino Ditmarſiæ &c. Comiti in Oldenburg, Domino ſuo clementiſſimo.

ACERBAM QVERELAM mouet rex cœli atq; terræ apud regium prophetam Eſaiam, rex sereniſſime, Audite cœli & auribus percipe terra, quoniam Dominus locutus eſt. Filios enutriui & exaltaui: ipſi autem ſpreuerunt me. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum, & aſinus præſepe domini ſui: Iſrael autem me non cognouit, & populus meus non intellexit. Hac conqueſtione etiam hoc tempore uere uti poſſumus. Videmus enim quantus ſit Dei contemptus, quanta ingratitudo, quanta ſecuritas, quanta diſſolutio morum in omni genere uitæ. Certe huius corrupti & deprauati temporis facies, multis pijs uiris magnum dolorem ſine ulla dubitatione ſæpe conciliat: præſertim cum tanquam ẽ ſpecula uideant quantæ tempeſtates & conquaſſationes Eccleſiarum & omnium rerumpublicarum immineant. D. Lutherus uerus Propheta aliquoties prędixit in ſuis concionibus, Germaniam graues pœnas, tandem ob hanc ſummam ingratitudinem et ſecuritatem inauditam luituram

eſſe;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

eſſe:uel ut citius Turca quam putaramus ger
maniam occupet: uel ut aurora Euangelij
euaneſcente, infinitæ hæreſes uiciſſim orian-
tur.Non puer hæc dixit,non fatuus, non ho-
mo ebrioſus, conſidera ſtatum noſtrorum
temporum. Quamobrem nos qui in uinea
Domini laboramus, interea noſtrum offici-
um, ea qua poteſt fieri fidelitate & diligentia
faciemus: partim ne noſtra negligentia ma-
iorem cumulum noſtris peccatis, quæ antea
ſatis magna ſunt addamus:partim ut aliquos
qui à regia uia aberrarunt reducamus: par-
tim ne alij qui omnem ſaluberrimam medi-
cinam contemnunt atq; reſpuunt: in comitijs
quæ Filius Dei mox celebraturus eſt, ullam
excuſationem ſuæ perditionis habeant. Et
cum T. M. R. ex animo cupiat ut Dei fiat uo
luntas ſicut in cœlo & in terra:nec defatiga-
tur in ornanda Eccleſia Dei, & ad promo-
uenda bonarum artium ſtudia ſingulariter
ſit inflammata: Addo etiam quod iuſticiam
ardenter amet & conſtanter tueatur, & mal-
let perire mundum quam temere ſancta iu-
ſticiæ iura uiolare, nõ dubitabimus in eo re-
gno Regem cœleſtem ſibi regnum ædificaſſe,
& ibi manſurum eſſe. Quamobrem ut M. T.
& toti regnum talem gratularer fœlicita-
tem: hunc libellum T. R. M. dedicare uolui,

Etſi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Etſi aũt munus leuidẽſe eſt: ſpero tamẽ T.R. M. has Imagines quas partim ex prælectionibus D. præceptoris mei chariſſimi Philippi Melanthonis, partim ipſe ex ſcriptis Patrum collegi, ſingulari clementia ſuſcepturam eſſe. Oro autem æternum Patrem Domini noſtri IESV CHRISTI, conditorem cœli & terræ, & Eccleſiæ ſuæ, ut ſeruet incolumes Regiam M. T. Et inclytam reginam, & nobiliſſimos filios & filias, & regnum quoq; protegat. Datæ Stetini in feſto natiuitatis Chriſti.

R. T. M.

dediti ſſimus

Iohannes Cogelerus
uerbi diuini miniſter
Stetini.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

PRIMA IMAGO.

DE DEO.

MAGNA EST SAPIENTIA, Deum uere ut ſe patefecit in ſuo uerbo & teſtimonijs euidentiſſimis, agnoſcere & celebrare. Neceſſe enim eſt ſcire quem alloquaris, ubi ſe Deus patefecerit, qualis ſit:an,& cur te exaudiat.Hæc conſideratio excitat timorem et fidem,& mentes conſolatur ſuauiter,in medijs fluctib.& procellis tentationũ.Deinde hinc apparet qualẽ oportebat

tebat

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

tebat eſſe hanc hominum naturam, & ad quid ſit condita. Vult.n.Deus homines eſſe imaginem ſuam; uult congruere uoluntatẽ et mentem noſtram, cũ regula mentis ſuæ & iuſtiſſima uoluntate. His conſideratis ingentem noſtram miſeriam, prauam immundiciem, et immundã prauitatem uidebimus. Quare ut hæc mala non ſolum ueris & aſſiduis lachrymis deploremus: ſed medicinam ſaluberrimã adhibeam9 officia & proprietates uniuſcuiuſq; perſonæ, Patris, Filij, & Spiritus ſancti, conſiderabimus. Quod aũt ſit unus uerus Deus, & tres diſtinctæ Perſonæ, teſtimonia & noui & ueteris teſtamenti clariſſime docent. His teſtimonijs adhibitis, uidendũ an in creaturis aliqua etiam ſimulachra uel imagines appareãt & refulgeant. In Sole ſunt tres res diſtinctę, & tamen inſeparabiles, lumen, ſplẽdor ſolis, atq; calor. Sol uel lumen, eſt imago Patris, ſplendor ſolis, imago Filij, calor, imago Spiritus ſancti Eſt pulcherrima imago, quæ nobis cogitationes ſanctiſſimas inijcere debet, quotiſcunq; auroram, uel ſolem in meridie uel in occaſu, contemplati fuerimus. Ah Pater omnipotens tu in noſtris cordibus luceas ſic tuo ſplendore, hoc eſt, uerbo, quod Filius tuus nobis reuelauit. Accende tu ignem amoris auxiliante Spiritu S, qui à te & Filio procedit &c.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

II.

Oculorum compoſitio, optimam & pulcherrimam imaginem proponit, mirandi articuli de duabus naturis in Chriſto. Vt. n. in oculo duæ res diuerſæ mirando modo copulatę ſunt, humor aqueus, & lux ſeu flammula quæ in toto corpuſculo lucet: Ita in Chriſto nato ex uirgine Maria, mirando & inenarrabili fœdere iuncta ſunt λόγος & caro. Deinde ut flammula non extinguitur ab humore, nec uiciſſim depaſcitur humorem, ſed oculo incolumi neutra pars impedit alteram quo minus adſit: Ita λόγος non eſt conuerſus in naturam humanam, nec unquam deſerit id, quod ſemel aſſumpſit. In Chriſto ſunt & manent perpetuo duæ naturæ, diuina & humana.

III.

In uiolis folia ſunt purpurea, & referunt propemodum colorem ſanguinis. Sic eſt humana natura in Chriſto deſpecta, miſera & cruenta. Intus eſt floſculus aureus, qui ſignificat diuinitatem filij Dei. Fragrantia uiolarum ſignificat doctrinam de filio Dei, quæ agnoſcentibus delicta & errores dulciſſima eſt, vnd hat darnach ein Hütlin auff/ ſignificans defenſionem. Et ſicuti uiolæ, quamuis ſunt pulcherrimę conculcantur â prætereuntibus: ſic etiam Chriſtus & Eccleſia in hoc mundo.

Natu-

IIII.

Naturale odium eſt inter ſerpentem & pelicanum, pelicanus quæſiturus cibum pullis ſuis, irrepit in nidum pelicani ſerpens per arborem, & interficit pullos, ſuper quibus mater reuertens, triduo lugere fertur, deinde in pectore ſe uulnerans conſpergit eos, & ſic à mortuis reſuſcitat. Sed ſanguine effuſo debilitatur mater, unde & pulli coguntur exire, & quærere uictum: quorum quidam naturali affectu matrem debilitatam paſcunt, quidam uero degeneres, de matre nullam curam gerunt. Quod mater animaduertens receptis uiribus, pullos ſe paſcentes refouet: alios uero ingratos à ſe reijcit, aut uiuere non permittit. Pulcherrima imago eſt, repræſentans Filium Dei. Diabolus naturaliter odit Filium Dei, & nobis eius pullis, uitam crudeliter eripuit. Chriſtus noſtra calamitate motus, uulnerat ſe in pectore, hoc eſt, uitam ſuam pro nobis offert, ac ſuo ſanguine nobis à ſerpente ictis, uitam reſtituit. Sed quid fit? quidam pulli amplectuntur illud beneficium, & ſunt grati erga Chriſtum & Eccleſiam: quidam uero degeneres, negligunt beneficia, & erga matrem Eccleſiam ſunt ἄςοργοι, quos tandem Filius Dei iudicabit.

V.

Sol eſt typus Chriſti lucentis in Eccleſia.

I. Sicuti ſol eſt origo omnis lucis & fœcunditatis in terra: ſic Chriſtus uerus ſol illuminat omnem hominem, ut S. Iohannes capite primo copioſe docet.

II. Non eſt ſtationarius, non retrogradus: ſic nemo curſum Euangelij impedire debet neq; etiã poteſt. Vt.n. adueniente aurora nullus rex nullus tyrannus tanta eſt præditus potentia, ut queat, etiamſi maxime uelit & conetur, ſeu mandatis ſeu armis ſuis prohibere & impedire, quo minus exoriẽs ſol diẽ mundo reducat.

III. Sol eſt regula & norma omnium Planetarum: ſic Chriſtus eſt norma omnium Prophetarum & Apoſtolorum. Huic omnes Prophetæ teſtimonium perhibent, hoc eſt, Clare & euidenter pronunciant, uno ore concludunt conſtanter remiſſionem peccatorum accipere per nomen eius qui credunt in eum.

IIII. Quo terris propior, tanto eius uis debilior. Sic Chriſtus quando in terra fuit, docuit, miracula ſtupenda edidit, non in magna exiſtimatione neq; in honore fuit: imo Apoſtoli infirmam fidem habuerunt, quæ tandem poſt reſurrectionem incenſa, aucta, confirmata & quaſi obſignata eſt.

V. Quo altior tanto efficatior. Hoc apparet

etiam

etiam in Chriſto, in feſto Pentecoſtes quando cœlitus mittit Spiritum ſanctum. Lege totam hiſtoriam in Actis. Eſt imago pulcherrima ſi ſobrias cogitationes hac de re ſuſceperis.

VI. Non interclipſatur, niſi interpoſita luna. Sic in Eccleſia tetræ fiunt eclipſes, quando alia luminaria lucere uolunt, extincto uel obſcurato Chriſto, qui ſolus eſt uera lux, nos illuminans, ut diuus Iohannes pulcherrime docet.

VII. Eclipſis ſolis non percipitur ab omnibus. Sic Dei benignitas aliquam Eccleſiam conſeruat, quę doctrinam incorruptam habet, conſeruat, retinet, Hæc ita eſſe, teſtantur omnes Prophetæ, Apoſtoli, & tota mundi hiſtoria, uſq; ad tempora noſtra.

II. IMAGO.

DE DIABOLO.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

I.

VAriæ imagines deſumi poſſunt, quibus ingenium huius infenſiſſimi hoſtis depingitur, ex nominibus quæ ei in ſacris literis attribuuntur. Nunc dicitur Leo, Lupus, Satan, Balial, Draco, Latro, Pirata, Ventus urens nulliq; parcens, Serpens, Miluus. Comparatur etiam Pharaoni & alijs impijs gubernatoribus atq; tyrannis. Sed hac de re alias copioſius ſcribam.

II.

Hyæna eſt etiam imago Diaboli. Plinius libro octauo capit: 30. ſcribit: Hyæna maxime ſermonem humanum inter paſtorum ſtabula aſſimulat, nomenq; alicuius addiſcit, quem euocatum foras lacerat, oculis mille uarietates, colorumq; mutationes &c. Ita Diabolus in ueri paſtoris ſtabulo, in Eccleſia cum hominem conatur euertere non uenit in ſpecie Diaboli: ſed ſub ſpecie Angeli lucis, imo Dei: adfert ſcripturam ſacram, allegans mutilatos ſcripturæ locos, ut in exemplo primorũ noſtrorũ Parentum conſpicitur. Nam Diabolus Euam ſub ſpecie omniũ formoſiſſimi & blandiſſimi animalis, ſcilicet ſerpentis, deprauato Dei mandato aſtute decepit & miſere perdidit. Nequaquam (dixit) moriemini, q.d. non recte mandatum Dei de prohibita arbore intelligitis.

Atq;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Atq; ita ſcite argumentatur â maiore ad minus: qui uobis conceſſit de omnibus arboribus comedere: quam ob cauſam iſtius arboris fructum prohibuiſſet? Sic paulatim uerbum Dei eximit & euellit ex thalamo cordis noſtrorum parentum per corruptelas uerbi diuini.

III.

In Crocodilo pinxit Deus Diabolum: Ichneumon uero, hoc eſt, mus indicus typus eſt Chriſti. Sicut enim Ichneumon exiguum animal mergere ſe limo dicitur, & ſe ad ſolem ſiccare, quando in fauces Crocodili proſilire parat: in cuius fauces uadit, quando eum ſomno oppreſſum conſpexerit, aluumq; eius ingreſſus arrodit. Ita Chriſtus contriturus caput ſerpentis, & deſtructurus opera Diaboli, humanam aſſumpſit naturam noſtra inuolutus carne atq; ſanguine, & poſtea in fauces Diaboli inſilijt. Paſſus eſt ſe ab illo occidi & deuorari. Sed cum iam Diabolus Chriſtum omnino extinctum eſſe arbitraretur, deq; occiſo illo triumpharet: Chriſtus aluum eius arroſit, comprobans hoc glorioſa reſurrectione & amiciſſima collocutione quam aliquamdiu cum ſuis chariſſimis diſcipulis habuit: Deinde miſſione Spiritus ſancti hęc omnia, tanquam certiſſimo ſigillo obſignantur atq; confirmantur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

DE PECCATO.

IN Baſiliſco picta eſt imago peccati: Vt enim ille, ipſo aſpectu hominem necare dicitur, tanta enim in illo eſt uis ueneni: Ita ſi homo peccati magnitudinem ſatis ſentire & cernere poſſet, ipſo conſpectu ac ſenſu illius, ſubito extingueretur. Atqꝫ in eo prædicanda eſt Dei benignitas, quod non permittit nos ſentire, ita ut meriti ſumus, peccati, & iræ Dei aduerſus peccatum magnitudinem. Deinde ſicuti Baſiliſcus necat frutices etiam non contrectatas, ſed ſuo afflatu, exurit herbas, rũpit ſaxa (tanta uis eſt mali) Ita peccatum communem perniciẽ regionibus, ciuitatib. & familijs, ac quidem clariſſimis inuehit. Poſtremo huic tali monſtro uirus muſtelarũ exitio eſt. Etenim muſtelas inijciunt cauernis, quarum odore moriuntur. Hæc hiſtoria optimam pulcherrimamqꝫ imaginem continet Chriſti frangentis, comminuentiſqꝫ potentiam Diaboli, hanc teterrimam peſtem nemo potuit reprimere extra Chriſtum. Oſeas, O mors ero mors tua, morſus ero tuus inferne. Addam & hoc quod commemoratione dignum eſt. Scribunt aliqui Muſtelam ſimul mori Baſiliſco ſuperato. Et Chriſtus moritur reſurgens tertia die. Præterea ſicuti Baſiliſcus pau-

pauſam uitæ facit quando intuetur ſpeculum: Sic peccatum uires amittit & animam agere incipit, quando clariſſimam lucem Euangelij inſpexeris. Et ſicuti hoc monſtrum non lucem; ſed tenebtas amat: ſic peccatores præſertim ubi nulla emēdatio refulget, ſunt in tenebris, nō eſt ibi uera Dei agnitio, nūlla fides, non amor erga Deum & proximum, nulla ſpes, expectans promiſſa bona & liberationem à præſentibus malis. Non eſt hic timor, quo Deum ſuſpicimus, ueneramur & timemus, eiuſq; beneuolentiam retinere ſtudemus. Nulla hic conſpicitur humilitas quæ timorem ſequitur. Non agnitio propriæ imbecillitatis: ſed ſuperbia, fiducia, amor ſui & confidentia. Nulla hic patientia, longaminitas, gaudium in Deo & pax conſcientiæ.

II.

Quoquo uertas Magnetem ſemper ad polum mundi conuerſus eſt, qua ex re notari poteſt ſingularis amicitia inter hunc lapidem & uerticem mundi. Eſt autem Magnes peccati imago, quod iram Dei & pœnas triſtiſſimas hominum generi accerſit: ſicuti enim Magnes attrahit ad ſe ferrum: ita nos peccatis noſtris omnia mala nobis conciliamus. Addunt & Phyſici illud. Quando iuxta eum Adamas collocatur, non rapit ferrum, & ſi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

iam rapuerat, ut ei appropinquauerit mox re mittit. Auguſtinus de ciuitate Dei libro 11. cap. 4. Sic peccatum non poteſt te accuſare cum uerum Adamantem IESVM CHRISTVM habueris. Imo, etiamſi oneratus es grauiſſimis peccatis, neceſſe eſt ut liquefiant, quemadmodum nix adueniente calore ſolis. Sicuti enim allium Magneti illitum impedit eius uim trahendi ad ſeſe ferrum: ita peccatum nulla re tolli atq; deleri poteſt niſi amara morte filij Dei, quem Pater æternus placatorem nobis conſtituit.

III.

Et ſicuti calor in calce latet, quem non animaduertis niſi aquam ſuperfuderis, mox uidebis maximum fumum: ſic peccatum ut fumus in corde latitat, qui calor mox quando parum aquæ aſperſeris ſequitur, hoc eſt, quando non omnia fluunt ſecundum noſtram uoluntatem: dubitamus de Deo & eius uoluntate, ſumus impatientes, accuſamus Deum iniquitatis, inuehimur in Deum impijs contumelioſis & blaſphemis ſeu cogitationibus ſeu uerbis. Deinde ſi & proximus parum aquę addiderit, hoc eſt, offenderit nos, maximi fumi & inflammationes in oculis conſpiciuntur, & in omnibus geſtibus atq; membris apparent. Dicam uno uerbo: Omnia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

nia peccata aduerſus Dei præcepta depingunt uiuis coloribus quid in penetralibus cordis noſtri latitet.

IIII.

Lepra eſt euidentiſſima peccati imago. Capite 13. Leuitici legimus quod aliæ poſtulæ pro ſimplici ſcabie propter quam nemo eijcitur è familiari hominum conuictu, aliæ pro uera lepra iudicantur. Hoc loco diſcrimen peccatorum oſtenditur. Alia enim etſi ſunt repræhenſibilia, tamen ſunt tolerabilia, & non excutiunt fidem. Huius generis ſunt, fœdæ cogitationes, quibus non conſentias, præceps ira, incompoſiti mores, aliæq; infirmitates. Nos (inquit) qui potentes ſumus, debemus infirmitates impotentium portare ac non placere nobis ipſis.

Alia ſunt in cœtu piorum intolerabilia, et excutiunt fidem, ut Paulus copioſe in Epiſto-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

la ad Galatas & Corinthios, Imo in omnibus ſuis Epiſtolis docuit. His tamen ianua diuinæ miſericordiæ rurſus patet, uenæq; Dei bonitatis aperiuntur, ſi uera pœnitentia acceſſerit. Et ſicuti Leproſi habebant ueſtimenta diſſuta: ſic omnes uirtutes impij, quantumcunq; præclaræ, ſunt diſſutæ, laceræ, immundæ, & coram Deo abominabiles. Deinde incedit capite nudato. Chriſtus caput eſt Eccleſiæ. Impius autem hoc capite prorſus nudatus & priuatus eſt. Habet & Labia contecta, quia impius non poteſt aperire os ſuum coram Deo & orare. Poſtremo eiectus eſt è contubernio populi Dei, & non licet ipſi ueſci ſanctificatis. Impius enim excluſus eſt ex hæreditate omnium cœleſtium bonorum. Cum igitur tanta ſit miſeria & calamitas impij & impœnitentis, nihil prius ipſi faciendum eſt, quam ut agat pœnitentiam, quo reſtituatur ueræ mundiciei per Chriſtum.

V.

Mirabilis eſt natura Ardeę: Nam cum demiſit ſe in aquam, pedibus immota conſiſtere dicitur. Mox piſciculi in pedum odorem & ſuauitatem occurrunt atq; adhærent pedibus, quos ipſa poſtea deuorat. Natura pec-

cati in hac aue quoq; eſt depicta, eo quod incredibili ſuauitate & ſecuritate homines ad ſeſe allectat, & allectos poſtea perdit.

IIII. LOCVS.

DE LEGE.

I.

COruus eſt imago Legis. Vt enim coruus homines ipſo aſpectu terret, colore & uoce malum omen denunciat, & cadaue-

ueri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

ueribus gaudet : ita miniſterium Legis & uox eius eſt miniſterium mortis coruus à Noha emiſſus, ex arca non reuertitur, hoc eſt, Lex nobis non pacem & tranquillam conſcientiam dare poteſt. Columba uero ore geſtans ramos Oleæ, hoc eſt, Vox Euangelij nobis annunciat pacem & uera adfert feudalia bona, quibus ſuſtentationem aſſequimur.

II.

Habemus etiam imaginem legis in Moyſe feriente petram, ut dominus præceptor erudite & pie commonefacit in quadam Oratione quam anno 50. clariſſimus uir Iohannes Marcellus Decanus in promotione recitabat. Moſes (inquit) ſignificat & legē & hanc politiam. Primū.n. feritur filius Dei propter Legem, ſicut ipſe inquit: Non ueni ſoluere, ſed implere Legem. Recipit quidem diuinitas immenſa miſericordia genus humanum. Sed tamen cum iuſta ſit, & Legi Dei ſatisfieri neceſſe ſit, uel obedientia uel pœna, propter ordinem iuſticiæ decretum eſt, ut aliquis in genere humano prorſus innocens, pro cæteris ſontibus pœnam ſolueret &c. Lex igitur quæ iuſtiſſimo iudicio nos oppreſſura erat, Filium ferit, ne nos feriat. Et fluunt ex rupe

flumina

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

flumina Euangelij, quibus hæc miſera natura ſiti torrefacta, recreatur. De his tantis rebus admoneri te cogites hac ipſa imagine Moyſi, ingenti & ardenti motu excelſam rupem ferientis. Simul etiam aſtare in cacumine rupis dominum ſcias, huius tanti agonis gubernatorē καὶ πρωταγωνιστὴν, & ſapientiam & iuſticiam Dei conſideres, quæ ſine compenſatione nos liberare pœnis noluit: ſed in magnitudine pœnæ & perſonæ λύτρα perſoluentis uoluit iuſticiam & iram ſuam conſpici & metui &c. Sed hæc ipſa petra etiam cum icta eſt, & effudit flumina Euangelij, tamen non corruit, ſed ſtat ardua, cœlum uertice attingens, id eſt, uiuit filius Dei inuictus, nec uocem doctrinæ ſuæ extingui ſinit &c. Ad hanc rupem, id eſt, ad filium Dei, dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, percuſſum Lege, id eſt, perſoluentem λύτρα pro nobis, confugiamus & petamus, ut mentes noſtras flumine Euangelij ſui potet, nos etiam auidi, hos latices hauriamus, recte diſcamus doctrinam, amplectamur eam, & ad uſum in quotidiana inuocatione transferamus. Et quia Deus in illa petræ percuſſione, id eſt, morte Filij, oſtendit magnitudinem iræ ſuæ aduerſus peccata, nos quoq; uere expaueſcamus & errantibus cupiditatibus frenos inijciamus.

Pro-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

III.

Profectio Iſraelitarum quando ex Mari rubro liberati, ducebantur à Moſe in deſertum, ubi nec potum nec cibum accipere poſſunt, Legem nobis quoq; depingit. Nam & Lex nos ducit in deſertum ad aquas amariſſimas, quæ tandem fiunt dulciſſimæ á ligno uitæ, Chriſto ſaluatore noſtro, dicente: Venite ad me OMNES qui laboratis & onerati eſtis, ego reficiam uos. Das iſt/Ich wil euch gleich wider aufferquicken/die jr ommechtig vnd wie man redet bey vns / beſchmiemelet ſint.

IIII.

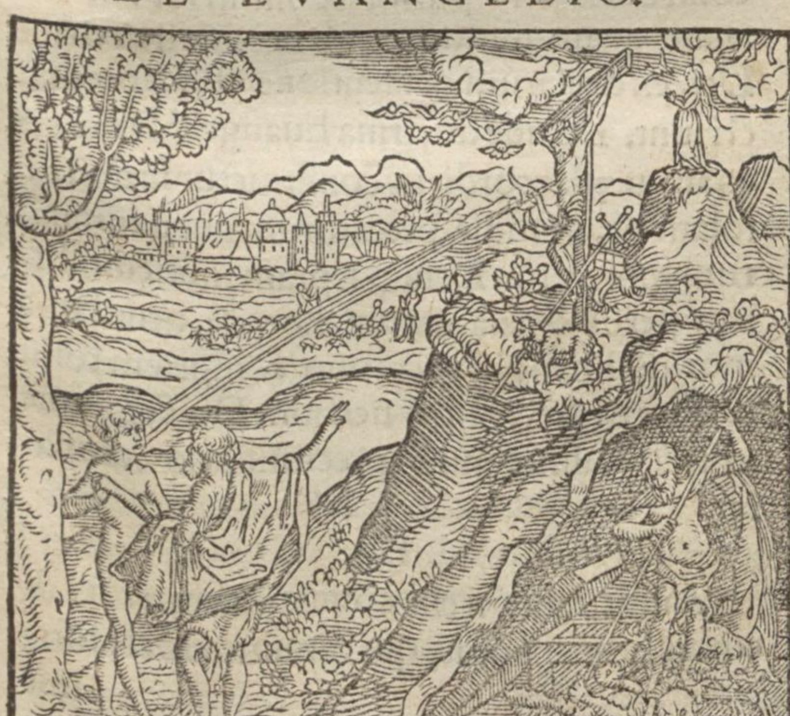
Deus præcipit Exodi capite 19. ut Sacerdotes una cum populo ſe ſanctificent ante promulgationem Decalogi, et iuxta uerbum Domini iuxta ſepta maneant, montem non aſcendant. Quid uero hoc? Significatur, nul-

lum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

lum, quamuis eximiæ ſanctitatis & honeſtatis coram mundo, poſſe natura ſua Legi Dei perfecte ſatisfacere. Solus aũt Moſe & Aaron admittuntur in montem. Hi enim adumbrant Chriſtum, qui cum ſit naturalis Filius Dei, ſolus cognoſcit perfecte maieſtatem Dei alioqui incomprehenſibilem, & ſolus Dei legem perfecte implet. Deinde & hoc docere Deus uoluit, neminem quamuis ingenij excellentis, poſſe natura ſua maieſtatem Dei plene in hoc ſeculo comprehendere.

V. LOCVS.
DE EVANGELIO.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Tres ſunt magnificæ proprietates auri, quib. reliqua metalla antecellit. 1. quod ſubinde fit purius in igne, nec quicquam de ſua ſubſtantia amittit. 2. habet uim confirmandi & corroborandi hominum corda. Nam nullum metallum eſt auro magis temperatum quam cor, & propter temperamentum maxima eſt cognatio cordis & auri. Tertia proprietas eſt, quod arceat ſemina lepræ, ne totum corpus contagione lædat. Hæ proprietates omnes uenuſtiſſime accommodari poſſunt ad efficaciam miniſterij Euangelij. Nam doctrina Euangelij in certaminibus & controuerſijs fit purior & illuſtrior: ut hac ætate quam multi articuli neceſſarij Eccleſiæ Dei, ex cauſarum contentione illuſtriores facti ſunt. Deinde doctrina Euangelij, beneficia etiam pręſtat cordi, ut confirmetur firma conſolatione, ne mole peccatorum aut ærumnarum frangatur. Deniq; lepram immedicabilem per ſe & ſua natura, hoc eſt, uenenatos morſus Diaboli, peccatum & mortem tollit & delet: Ideo Dauid uerbum Dei ſæpiſſime in ſuis Pſalmis auro precioſiſſimo comparat.

II.

Aiunt tantam eſſe cognationem croci & cordis humani ut is, qui nimium croci abſumit

mit

mit riſu emoriatur. Huius συμπαθείας non obſcura eſt ratio,uid:ſimilitudo tẽperamenti. Nam utraq; res optime temperata eſt, ſiue ut magis proprie dicam fermentata & compacta. Significat autem crocus doctrinam Euangelij quæ ἐυδοκίαν hominibus affert, ut Deo delectentur, eiq; læti ingentibus animis obtemperent. Itaq; læti adeunt certamina & ſupplicia, Ieremias, Baptiſta, Paulus. Quia norunt ſe & curæ eſſe Deo & propter Filium diligi, & intelligunt cauſas cur Eccleſia cruci ſubiecta ſit.

III.

Manna eſt imago cœleſtis doctrinæ. 1. Sicuti ſine humano labore atq; prouidentia ipſis hic cibus datur: Ita & Euangelij doctrina rationi prorſus ignota, abſq; noſtris meritis reuelatur, & ſumma bona gratis offeruntur. 2. Manna cadit cœlitus cum rore cœleſti. Sic in Eccleſia neceſſe eſt, ut Spiritus ſanctus in uerbo ſit efficax. Quemadmodum enim ros, herbas aridiores excitat, & quaſi à morte reſuſcitat: ſic Spiritus ueritatis, arida & contrita corda noſtra, ſuo rore cœleſti reficit. 3. Vniuerſa multitudo ſatis cibi accipit. Sic & Deus dilexit mundum, ut Filium daret unigenitum, ut omnes in ipſum credituri, uitam æternam haberent. 4. Ignotus cibus fuit: Sic do-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

ctrina Euangelij quam plurimis obſcura & ignota eſt. Quare tibi omnipotens Pater, confiteor, hoc eſt, Gratias ago, quod abſcondiſti hæc à ſapientibus, reuelaſti uero nobis infantibus. 5. Manna prouenit ad ſacietatem: Ita nihil in uerbo Dei iure poteſt deſiderari. Nam in omnibus neceſſitatibus tanquam ad ſacram ancoram ad uerbum Domini confugimus. 6. Manna ſaporem habet delectabilem: ſic nulla res in mundo eſt, quæ maiorem delectationem parere poteſt, extra uerbum Dei, in ipſa etiam mortis hora. Huc Pſalmi Dauidis referendi ſint. 7. Hic cibus eſt rotundus. Sic uerbum Domini eſt rotundum, manens in ſecula ſeculorum. 8. Eſt candidus, hoc eſt, candida corda illum cibum expetere debent, qui non ſecundum carnem: ſed ſecundum ſpiritum uiuunt. 9. Manna eſt frangenda Mola, hoc eſt, Lex primum doceri debet, quę corda noſtra præparat, comminuit, frangit. Deinde Euangelium nos præparatos, aſſumit beneuolē, comminutos colligit, fractos confirmat. 10. Quando uenerunt in terram Canaan cœlum non amplius mannam ſuppeditauit: Sic aliquando & hæc manna, cum uenerimus in terram Canaan, in regnū cœlorum, non eo modo nos ſuſtentabit ut factum eſt, quando in deſerto adhuc uagabamur,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

mur, hoc eſt, in hoc mundo. Tunc etenim uir uirum non amplius docebit: ſed erimus omnes docti à Deo, & uidebimus Deum à facie ad faciem.

IIII.

Chriſtus Saluator noſter multas & inſignes etiam ſimilitudines & imagines uerbi diuini Matthæi decimo tertio capite proponit: ſed nō ero prolixus. Margaritæ comparatur uerbum Dei. Scripſi autem hac de re concionem dedicatam Illuſtriſſimo Principi ac Domino, Domino Auguſto, Duci Saxoniæ, Electori &c. Domino meo clementiſſimo.

V.

Simile eſt regnum cœlorum fermento, quod mulier miſcet tribus ſatis farinæ, ut tota maſſa fermentetur. Fermentum inflans, rarefaciens & attenuans panem, ſignificat doctrinam Euangelij, quæ eſt panis uitæ, alens uerā Dei agnitionem, fidem, iuſticiam & uitam æternam, & inflans corda ueris motibus, uera dilectione Dei & ſimilibus. Tria ſata ſignificant tres præcipuas partes hominis, mentem, uoluntatem & cor, quæ commixta doctrina Euangelij renouātur, & noua agnitione & dilectione Dei, ac uita æterna donantur. Fit aūt hæc renouatio, cum fermentum commiſcetur ſatis, hoc eſt, cum doctrina Euangelij ſtudioſe legitur, auditur, cogitatur, et in quotidiana in-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

uocatione, in laborib. uocationis, in ęrumnis & doloribus ad uſum transfertur. De hac allegoria extat Oratio elegantiſſima Philippi Melanthonis præceptoris noſtri chariſſimi, de tribus ſatis farinæ in tertio Tomo declamationum.

VI. LOCVS.

DE DISCRIMINE VETERIS ET NOVI TESTAMENTI.

PAulus Apoſtolus Chriſti in Epiſtola ad Galat: 4. uenuſtiſſime accommodat duas coniuges Abrahæ ad duo Teſtamenta Dei. Vt enim Agar ancilla genuit filiũ Iſmaelem, qui non uenit in ſocietatem bonorum Abrahæ, nec perpetuo in domo herili manſit: ſed accepto demenſo ſuo cum matre in exilium pellitur: Ita Lex uocatur à Paulo gignens ſeruos. Sara autem eſt quæ libera iuxta promiſſionem gignit Iſaac hæredem Abrahæ, qui perpetuo manet in familia, nec unquam pellitur à ſua poſſeſſione: Sic Euangelium nobis promiſſam libertatem promittit & donat, quæ eſt perpetua, & complectitur uera & æterna bona.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

VII. LOCVS.

DE IVSTIFICATIONE.

I.

SCala quam uidit Iacob etiam inſignem imaginem continet, quod duæ naturæ diuina & humana in Chriſto ſint unitæ. Nam etſi ſcala in terra conſiſtit: tamen cacumine cœlum attingit. Et textus diſerte dominum innixum eſſe ſcalæ affirmat, collocutumq; etiam cum Iacob: Ego ſum Deus Abraham & Iſaac patrum tuorum, hoc eſt, tradidi meum uerbum Eccleſiæ, cuius tu quoq; cuſtos eris & propagator. Deinde beneficia Chriſti ipſo poſitu ſcalæ ſignificantur. Vt enim ſcala attingit cœlum & terram: Ita filius Dei copulat Eccleſiam cum Deo, eamq; alligat ad unum caput, à quo fraude Diaboli iam pridem auulſa erat. Depingitur etiam modus quo beneficia Chriſti conſequimur. Vt enim Angeli in ſcala aſcendunt & deſcendunt: Ita nos ſola fide, hoc eſt, fiducia Mediatoris ad Deum accedimus, teſte Paulo. Fides ſignificatur imagine aſcendentium Angelorum, deſcenſio uero docet, Eccleſiam a Deo exaudiri, & impetrare bona quæ petit. Hanc allegoriam ueram eſſe, Chriſtus ipſe Iohan: 1. ex-

ponit his uerbis: Videbitis cœlum apertum, & Angelos Dei aſcendentes & deſcendentes ſuper filium hominis. Primum aũt ampliſſima conſolatio animis infigatur, quę adfirmat cœlum apertum eſſe, hoc eſt, Deum eſſe propitium, aditum ad Deum nobis patefactum, & iræ diuinæ repagula remota eſſe, Deum reſpicere inuocantes ipſum & ſaluare.

Petra etiam ſeu lapis, quem Iacob capiti ſupponit, ad Chriſtum accommodari poteſt. 1. Pet. 2. Matth. 16. ſuper hanc petram ędificabo Eccleſiam meam. Pſal. 117. Lapis quem reprobauerunt ædificantes, hic factus eſt in caput anguli.

Vt autem Iacob in lapide dormiens diuina conſolatione confirmatur: Ita nos fide in Chriſto acquieſcētes, pacem habebimus erga Deum & in omnibus ærumnis gloriabimur in ſpe gloriæ Dei. Rom. 5.

II.

Totus Leuiticus cultus cum omnib. ſacrificijs alijſq; ceremonijs hunc articulum egregie depingit. Omnium aũt ſacrificiorum cæremonialium principales & ueri fines fuerunt. Primus conſeruatio publicarum congregationum. Secundo erant picturæ commonefacientes animos hominum de futuro Chriſti ſacrificio

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

crificio placante iram Dei, & merente remiſſionem peccatorum. Tertio pijs & renatis ſacrificia erant Sacramenta, id eſt, teſtimonia promiſſionis, quę fidem exuſcitabant & confirmabant. Quarto erant opera confeſſionis et gratiarum actionis quibus hanc doctrinam amplectebantur, ſeiungentes ſe ab alijs gentibus.

III.

Exod: 25. cap: multa Moſes de panibus propoſitionis commemorat, qui imaginem pulcherrimam iuſtificationis cõtinent. Vt.n.non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

cebat niſi Sacerdotibus ueſci panibus propoſitionis, ut ſcribitur Leuitici 24. Ita quotquot Euangelio Chriſti fidem adhibent, ſanctificantur in ſacerdotes, ut fiant participes ſacrificij Chriſti, et habeant placatum Patrem in cœlis, non iuſticia operum Legis: ſed propter benedictum ſemen Abrahæ. Deinde ut panes in republica Iſraelitica perpetuo fuerunt propoſiti ante Domini conſpectum: Ita prædicatio Euangelij perpetuo in orbe terrarum uulganda & inculcanda eſt. Et ſicuti ſemper panes in menſa propoſiti fuerunt, ſubinde tamē ſingulis ſabbatis mutati ſunt: Ita quidem ſemper idem Euangelium urgendum eſt, ſed cum uarietas delectet, idem illud Euangelium, uarijs modis, figuris & rationibus dicendi, explicandum & illuſtrandum eſt. Poſtremo ut thus impoſitum fuit panibus: Ita Euangelium debet in nobis excitare ſpiritum orationis.

IIII.

Exodi 27. pulcherrimam quoq; hac de re imaginem habemus, in deſcriptione Altaris. Significat autem altare Chriſtum ad Hebræos 12. Quod uero iuge ſacrificium quotidie ſuper altare oblatum eſt, partim ſignificat ſa-

crificia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

crificia Legis non expiare peccata, alioqui
eadem toties non eſſent repetita: partim ſi-
gnificatum eſt, Chriſti meriti efficaciam per-
petuo durare. Cornua in extremitatibus
altaris quę ſanguine ſacrificij aſpergebantur:
admonebant doctrinam Euangelij de morte
Chriſti per uniuerſum orbem terrarum ſpar
gendam. Varia inſtrumenta altaris, ſignifi-
cant miniſtros Euangelij, qui diligenter pu-
ritatem doctrinæ conſeruant, purgant Eccle-
ſiam a ſordibus in carne relictis, ac fouent in
piorum cordibus per uerbum ueritatis Spi-
ritum ſanctum &c.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

VIII LOCVS.

DE BONIS OPERIBVS.

Quæ opera docenda & facienda ſunt?

PRæcepta in Decalogo recte intellecto iuxta dictum Ezechielis 20. in præceptis meis ambulate & facite ea. Quæ uero bona opera in Decalogo nobis in ſingulis præceptis proponuntur alio tempore audimus. Quia uero hactenus imaginibus quibuſdam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

præcedentes locos illuſtraui : Pauca etiam de Bonis operibus dicam. Non poſſum autem meliori ratione hoc facere, quam ut exempla & imagines quaſdam ob oculos uobis proponam, quomodo Deus illos ad pœnas rapuit, qui legem Dei uiolare non erubuerunt.

I IMAGO I PRAECEPTI.

Prima imago in Adam, qui cum deſignaret idolatriam in pomo, et quęreret in eo ſuam diuinitatem & fœlicitatem, non ipſe tantũ punitus eſt, ſed uniuerſa poſteritas. Item Deut. 5.

Iud. 8.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Iud.8.deGideone.1.Reg.13.de Saule.3.Reg.14. de Hieroboam. 4.Re.17. totus Iſrael abijcitur & uaſtatur propter idolatriam. 2.Paralip. 36. abijcitur & in captiuitatem abducitur etiam Iuda propter idolatriam. Ac poſtremo Iudæi etiam abijciuntur &c.

II PRAECEPTI IMAGO.

Leuit: 24. uir quiſpiam Aegyptius abutitur inter Iſraelitas nomine Dei ad maledicta & execrationes. Iubet igitur Deus eum lapidibus obruere.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

4. Reg. 19. Sennacherib rex Aſſyriorum, blaſphemat nomen Domini, dicens ad Ezechiam: Non te ſeducat Deus tuus in quo fiduciam habes &c. Deus punit ita eius blaſphemiam, ut intereant in exercitu eius una nocte centum octoginta quinqꝫ millia uirorum, & ipſe paulo poſt a ſuis filijs trucidatur. Dan. 4. Nabuchodonoſor. Act. 10. de Herode. Euſebius lib. 4. cap. 14. de Cerintho.

III PRAECEPTI IMAGO.

In Nume. capite 15. deprehendunt Iſraelitæ ho-

tæ hominem colligentem in ſabbato ligna: Iſq; iubente Domino lapidibus obruitur &c.Poſſem plura exempla & in omnibus reliquis ſequentibus Præceptis,uel iræ Dei aduerſus uiolationem Decalogi : uel diuinæ protectionis erga bonos,in medium proferre:ſed breuis eſſe ſtudeo.

IIII PRAECEPTVM.

Honora patrem tuum & matrem, ut ſis longæuus ſuper terram. Pulcherrime inquit D.Baſilius: Prouidētia Ciconiarū circa ſenio

affe-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

affectos,ſufficiebat, ut pueros noſtros,ſi ani-
maduertere uellent ad parentũ amorem ex-
citaret.Nullus n.adeo defectuoſe ſapiens eſt,
ut non pudore dignum iudicet, brutiſſimis
uolucribus,uirtute cedere. Illæ patrem ſenio
pennarum defluuio laborantem circumſtan-
tes proprijs pennis confouent,& alimentum
abunde ſuppeditantes, etiam uolandi auxi-
lium quantum poſſunt præbent, utrinq; ala
leniter alleuantes. Præterea & parentes con-
ſiderabunt ſui officij partes, nec imitabuntur
in educatione Aquilam. Aquila enim duos
pullos excludens, alterum ipſorum ad ter-
ram deijcit,alarum plagis expellens & repu-
dians,alterum autem ſolum ſuſceptum, fami
liarem ſibi facit, propter alimenti difficulta-
tem abdicans quem generauit. Talis natura
in multis horridioribus & agreſtioribus ho-
minibus etiam conſpicitur, qui uolunt filijs
ſuppeditare nihil, ſæpe etiam in diſtributio-
ne hæreditatis ſunt iniquiores.Imo ditiſſimi,
minimam curam habent, ut ingenia filio-
rũ bonis artib. quę nerui ſunt omnium opti-
marum rerũ excolantur.Fertur Vrſam infor-
mes partus utero edere;ſed natos lingua fin-
gere,atq; in ſpeciem ſui ſimilitudinemq; for-
mare. Vrſa igitur (inquit diuus Ambroſius)
partus ſuos ad ſui effingit ſimilitudinem: tu

filios

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

filios tuos inſtituere ſimiles tui non potes?

Deinde in Cornice amor ſingularis erga ſobolem conſpicitur,quæ etiam tunc uolantes concomitatur pullos, ipſiſq; cibum ſuppeditat, & ad plurimum tempus enutrit. Porro non ſolum noſtris parentibus: ſed & Magiſtratibus honorem exhibere debemus, præſertim cum ſint loco parentum. Habemus autem & hac de re pulchram imaginem in Apibus. Apes ſub Rege & quodam ordinis duce operas attingunt,non prius ad prata exeuntes, niſi ubi uiderint, regem uolatum auſpicari. Eſt quidem aculeus regi,ſed non utitur eo ad ultionem. Leges quædam hæ ſunt naturæ non ſcriptæ, ut tardi ſint ad uindictam, qui ad maximas potentias ſunt euecti. Sed ſunt multæ aliæ Imagines & ſimulachra uirtutum in hoc animalculo,ut infra copioſius audiemus.

V PRAECEPTVM.

Non occides. Quid hoc ſibi uult? Reſpondebitis. Dominum Deum noſtrum timere debemus & diligere, ſuper omnia, ut propter ipſum, proximi uitæ non inſidiemur,in corpore eum non lædamus; ſed eum

in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

in omnibus neceſſitatibus conſolemur,ſuſten temus,adiuuemus. Habemus autem in creaturis maxime egregia ſimulachra,quæ ad huius præcepti declarationem, non exiguum pondus atq; momentum apud homines tem peratis atq; moderatis moribus prędítos,habere poſſunt atq; debent.

I. Imago.

In Camelis eſt memoria iniuriarum, iræ grauitas, & ad ulciſcendum conſtantia. Audite uos (inquit diuus Baſilius) qui grauiter iraſcimini, qui memoriam iniuriarum ueluti

uirtutem colitis, cui ſimiles eſtis, cum offenſam contra proximum, ueluti ſcintillam quandam in cinere occultatam tamdiu ſeruatis, donec materiam adepti, uelut flammam iram reaccendatis. Quia uero coniunctio animorum eſſe debet inter omnes qui nomina Chriſto dederunt, ac in ipſius uerſantur caſtris: tamen potiſſimam hi omnem mouebunt lapidem qui in hac militia ſunt capitanei atq; duces, ut ipſi inter ſe concordes, ueram pacem & concordiam alijs quoq; annuncient. Non enim ſine graui cauſa Dauid inquit: Ecce quam bonum, habitare fratres in unum &c. In quo Pſalmo duabus ſimilitudinibus utitur, quarum prima concordiam Balſamo, ſecunda rori cœleſti comparat.

Balſamum ſingulari conſilio Deus uni loco tribuit, in quo collocauerat ſuam Eccleſiam. Conſideranda eſt autem hæc proprietas lignum caudicis Balſami attrectatum ferro mox moritur, cum tamen ſecari neceſſe ſit, ſed id ſine ferro faciendum eſt. Significatio non abſurda eſt, Eccleſiam non regi ferro & crudelitate ſuppliciorum; ſed mentes perſpicua doctrina conuincendas, & oſtenſa Dei bonitate ad aſſenſionem flectendas eſſe &c.

2. Vicina quercui olea extinguitur. Item olea moritur in ſcrobe quercus, id eſt, docendi mu-

di munus extinguitur conuerſum in imperium. Ah utinam noſtro tempore multi hoc conſiderarent, qui propter priuata odia & ſingulares animorum inflammationes: addo etiam propter ardentem & inextinguibilem ſitim ad parandum ſibi nomen & exiſtimationem præ reliquis: Eccleſiæ uulnera non curare: ſed refricare & ampliora facere non dubitauerunt. Poſtremo & ros ſuam naturam ac proprietatem habet, quam Spiritus ſanctus dubio procul inſpexit & conſiderauit. Ros omnes herbas iam quaſi emortuas, in æſtate reſuſcitat: ſic placida Ingenia ex quorum cordibus tanquam ex fonte puriſſimo ros concordiæ manat: Eccleſiæ uſui & ornamento eſſe poſſunt. Et quemadmodum ros optimus in terram cadit eo tempore magis quando cœlum eſt ſereniſſimum: Ita ex nubibus noſtri cordis fluit & diſtillat copioſus & optimus Ros, hoc eſt, uera charitas, pax, concordia, quando & noſtrum cœlum eſt ſerenum, hoc eſt, quando cognoueris te eſſe hominem. Legant autem ſtudioſi pulcherrimam Orationem domini præceptoris Philippi, de conſideranda Sympathia & Antipathia in rerum natura, Recitata â Iacobo Milichio, Doctore artis medicæ, cum decerneretur gradus, doctori Vito Ortel Vuinshemio.

Hæc Oratio inquam eſt eruditiſſima, & nos de multis maximis rebus commonefacit.

II.

Grues in nocte uigilias ex circuitione uiciſſim ſuſcipiunt: aliæ quidem dormiunt, aliæ uero circum circa obeuntes, omnem ipſis ſecuritatem (ut Ambroſius dicit) in ſomno exhibent. Hanc diſciplinam & in uolatu uidebis. Aliàs enim alia ducatum ſuſcipit, & deſtinatum quoddam tempus in uolando prægreſſa retro uertitur & ducatum uię inſequenti poſt eam tradit. Hoc loco uidetis quod bruta ſibi inuicem miniſteria non recuſent: ſed ſumma promptitudine & alacritate officia ſibi præſtent. Idem de Ceruis legitur, Hi etiam portant onera ſua inuicem. Sed hac de re plura uerba facere non neceſſe eſſe exiſtimabam: & eò magis cum germanicum ſcriptum ante paucos dies in lucem edidi, ubi pro mea mediocritate, naturas Cerui deſcriptas, ad noſtrum uſum applicaui.

III.

Habemus & inſignem imaginem in Sole & omnibus corporibus cœleſtibus. Sol ſugit

quaſi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

aquam immundam & ad ſe attrahit, non ut retineat:ſed diſtillatam & purgatam, terræ magno cum fœnore reddat. Terra arida & ieiuna, magna cum gratitudine iſtud beneficium accipit, profert pulcherrimos flores, ſaluberrimas herbas,& frumenta uaria eademq; maxime neceſſaria. Eſt hæc imago iucundiſſima quæ nobis profundiores cogitationes inijcere poteſt.

IIII.

Præterea diuus Paulus Imagines ſumit à membris humani corporis deſumptas, quæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

egregie quoqꝫ officia charitatis depingunt. Quare ſic Dominus præceptor Philippus in lectionibus ſuis ſæpiſſime hac de re dixit. Quam mirandum fœdus eſt omnium inter ſeſe membrorum capitis,cordis,uentris,Epatis,& aliorum, a capite nerui, a corde arteriæ, & ſpiritus in cætera membra propagantur, a Ventriculo & Epate præparatur nutrimentum,& omnia multis uinculis & officijs connexa ſunt. Deinde ſunt ἀντιπαθεῖαι mirificę τῶν δυνάμεων,,alia attrahit conuenientia,alia expellit inutilia & aduerſantia, in his omnibus ordo,qui oſtendit ſapientiam opificis teſtimonium eſt de Deo. Copulatio uero non ſolum hoc monet ut omnibus officijs conſociationem ipſi tueamur,ſed etiam ut ſciamus Deum autorem talium copulationum & fœderum, uelle nobiſcum etiam copulatum eſſe,quod ut magis conſpici poſſet, immenſa bonitate, diuinæ naturæ copulata eſt humana in Filio. Magnitudo huius tantæ rei perſpici ab humanis mentibus non poteſt.Hæc ille. Vt autem cor reliquis membris beneficia præſtat, ac pro ſe exiguo alimento contentum eſt: Nam ſanguinem per cauam uenam ex Epate deriuatum, cor pro ſua facultate in ſpiritum uertit, ac indē omnibus corporis particulis benignē ſuccurrit. Sic

omnes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

omnes qui ad gubernacula rerum publicarum ſedent, non ſuæ utilitati: ſed communi proprio inſeruire, defenſionem, diſciplinam, leges, tranquillitatem in ſuo munere ſtudioſe conſeruare debebant &c.

VI PRAECEPTVM.

Non mœchaberis.

Turturem aiunt coniuge priuatam, non amplius alterius ſocietatem ſuſcipere, ſed manere ſolitariam ob memoriam olim coniuncti. 40:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

II.

Vipera ſæuiſſimum omnium reptilium ad marinæ murenæ nuptias accurrit, & ubi ſibilo præſentiam ſuam indicauit, euocat ipſam ex alto ad nuptialem complexum. Hæc uero obedit: Et cum beſtia iaculante uenenum unitur, quid mihi uult hic ſermo? quod ſiue aſper ſit, ſiue feris moribus maritus, neceſſe eſt ferre coniugem, & ex nulla occaſione admittere ut unio diuellatur, percuſſor eſt, at uir, ebrioſus eſt, at unitus ſecundum naturam, aſper eſt & implacidus. At membrum iam tuum & membrum præſtantiſſimum. Audiat autem & uir admonitionem ipſi conuenientem. Vipera nuptias reuerita uenenum euomit, tu naturæ crudelitatem & inhumanitatem non deponis ob reuerentiam unionis?

III.

Certum eſt ocia & uoluptates irritamenta eſſe malorum omnium, adulterij & nefandarum libidinum. Habemus igitur egregiam imaginem in formica, a quo animalculo hæc peſtis longe abeſt. Nam nulli ęſtus ardentiſſimi abſterrent ipſum a labore, non noctu uacuæ ſunt, quod tempus Dei benignitate alijs animalibus ad quietem conceſſum eſt &c. Quid autem de parſimonia formicarum

micarum

micarum dicam,quæ in hoc genere maxime cernitur: Non enim tantum in præſens ſibi conſulunt: ſed comparcunt, & proſpiciunt ſibi in futurum,&c. Studioſi legant domini præceptoris Philippi Orationem in primo Tomo de formica. Poſſem hoc loco alias imagines caſtitatis, continentiæ atq; modeſtiæ quæ conſpiciuntur in Brutis oratione perſequi;ſed ſatis eſt hæc obiter admonuiſſe.

VII PRAECEPTVM.

Non furtum facies.

I. Imago.

Perdix eſt aſtuta, quæ aliena oua, hoc eſt, alterius perdicis oua diripit et corpore fouet ſuo, ſed fraudis ſuæ fructum nequit habere, quia cum eduxerit pullos ſuos, amittit: Nam audientes uocem eius quæ oua generauit, ad illam confugiunt. Hanc nutricis fungi officio, illam parentis, aliqua ex parte ſignificant. Vtinam omnes, qui attentiores ad res ſuas ſunt quam par eſt, hæc ſibi ob oculos proponerēt, nō profecto ſanctæ iuſticiæ iura tam præfracto in ſuis negociationibus uiolaturi eſſent. Sed quid non auri ſacra fames? Attamen nemo de paupertate doleat, neq; de ſua uita deſperet, etiamſi domi nullam relinquit opulentiam.

II.

D. Baſilius monet nos ut reſpiciamus ad Hirundinis induſtriam. Illa nidum conſtruens, feſtucas quidem ore tranſuehit, lutum autem pedibus eleuare non potens, extremitates pennarum aqua madefaciens, deinde tenuiſſimo puluere obuoluens, ſic luti uſum excogitat, & paulatim feſtucas inter ſe uelut glutine quodam connectens, in ipſo ſic nido pullos educat. Hæc imago nihil aliud uult, quam ut uitemus illam ſolicitudinem ma-

gnam, ſuperuacaneam, addo etiam imperia, ubi bona corraduntur in iniuſticia, ubi nunquam ſacietas eſt, etiamſi omnes montes conuerſi eſſent in aurum, certe deplorandum eſt, noſtram naturam tam miſere deprauatam, nunc a brutis ſapientiam debere haurire. Imo magis eſt deplorandum quod Dei paternas communefactiones in ſuo uerbo quotidie propoſitas contemnimus, negligimus, reſpuimus. Poſtremo multas alias imagines hac de re habemus tam in Veteri quam Nouo Teſtamento: ſed de his alio tempore plura. Nunc ad finem propero.

IX. LOCVS.

DE ECCLESIA.

I. *Imago.*

ARca Nohę pulcerrimam imaginem Eccleſię proponit, illamq; uiuis coloribus depingit. Lege D. Lutherum in Geneſin.

II.

Haud ſcio an ulla extet pulchrior imago Eccleſiæ, quam ea quæ proponitur in arca fœderis alijſq; rebus, quæ ad eandem pertinebant.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

nebant. 1. Arca compingitur quidem è lignis piceis, ueſtitur aūt auro puriſſimo: Ita Chriſtus aſſumpſit quidem humanam carnem, quæ, ut picea ligna facile ab igni arripiuntur & deuorantur, ita corruptioni natura ſua eſt obnoxia. Sed quia fuit obducta auro mundo, quod non poteſt igni conſumi, ſignificatur diuina natura. Deinde ornatur arca in ſuperiori parte corona aurea per circuitum. Hæc corona ſignificat in Chriſto aut diuinam naturam, quæ ut circulus, initio & fine caret, aut Maieſtatem regni: de qua paſſim Scriptura præclare concionatur. Circuli uero in angulis & uectes lignei ſed auro obducti, quibus arca geſtata, & de loco in locum translata eſt, ſignificat prædicationem Euangelij de Chriſto. Hac enim Chriſtus geſtatur, in totum orbem terrarum. Vnde & uectes perpetuo in circulis areæ affixis manent, quia prædicatio Euangelij nunquam a Chriſto ſeiungi debet. Deinde quod Sacerdotum tantum & Leuitarum officium fuerit arcam tractare & portare, hoc illud eſt, quod Petrus ſcribit. Vos eſtis genus electum &c. Item, ut & hoc tempore ordo in Eccleſia obſeruaretur, ne temere aliquis hoc munus ſane grauiſſimum, ſine iuſta & legitima uocatione appeteret. In arcam repoſitæ ſunt duæ

tabulæ

tabulę Decalogi, quia Chriſtus fuit uera Legis impletio. Item quod Eccleſia cuſtos ſit Propheticæ doctrinæ. Et eſt Manna in arca repoſitum. Iohannis 6. Ego ſum panis uitæ. Item uirga Aaron in arcam eſt repoſita. Hæc Virga Chriſtum aptiſſime delineat. Cum enim uideretur aridus & traderetur morti, iterum germinauit & reſurrexit. Præterea quod in nullo alio loco licuerit ordinariè publica ſacra facere, præterquam in eo loco, in quo arca ſita erat, ſignificat, partim unum eſſe ſacrificium quo expiatio omnium peccatorum noſtrorum facta eſt: partim nullum opus Deo placere extra Chriſtum. Propiciatorium autem adumbrat Chriſtum non minus aptè quam commodè. Primum enim Deus collocutus eſt cum Moſe de propiciatorio: Ita & palam ac multo præſentius collocutus eſt nobiſcum per Chriſtum Filium ſuum. Ad extremum ut Cherubim expandunt alas ſuas et obumbrant propiciatorium, ita multo magis diuina protectio obumbrat tam Chriſtum, quam omnes qui in Chriſtum credunt. DEVS autem protegit per Angelos ſuos.

III.

Tabernaculũ eſt quoq; imago Eccleſię. Color purpureus Tabernaculi, ſignificabat ſanguinẽ

Mar-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Martyrum, color coccinus ſignificat dilectionem, qua Deus Eccleſiam ſuam complectitur,& mutuam illam beneuolentiam & φιλαδέλφιαν piorum, color hyacinthinus ſignificat afflictiones Eccleſiæ,color biſſinus ueram conſolationem & lætitiam qua ornatur Eccleſia.Hinc eſt quod Angeli in Veteri & Nouo Teſtamento ſemper in albis ueſtibus apparuerunt. His coloribus iam inde ab initio ornata Eccleſia fuit.

IIII.

Amaranthus naſcitur menſe Auguſto, Tauſentſchön/ gaudet decerpi, & ſic naſcitur lætius.Flores Amaranthi madefacti hybernis coronis materiam ſuppeditant.Dictus eſt autem amaranthus quod non marceſcat.Sic Eccleſia pulchritudine omnibus cœtibus humanis antecellit. Hanc ſolam amat & amplectitur Filius Dei, in hac ſola acquieſcit, aliis omnibus reiectis & repudiatis, qui Euangelium aſpernantur. Deniq; Eccleſia gaudet decerpi, id eſt, uolens libenſq; Deo obtemperat in toleranda cruce.Renaſcitur etiam lætius,hoc eſt, maximum crucis fructum capit, uidelicet, agnitionem & inuocationem,ueram Dei confeſſionem. Deniq; perpetuã corporis conſeruationem, etiamſi in aliqua membra ſæuitur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Vt enim Amaranthus nunquam marceſcit;ſic Eccleſia nullo unquam tempore deleri atque extirpari poteſt. Deinde & hoc admirandum, quod Amaranthus aqua conſperſus reuiuiſcit, & quaſi à mortuis excitatur : Ita & nos non dubitemus, Eccleſiam ex monumentis diuinitus recepta uita,prodituram & celebraturam æternum Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, Filium eius Redemptorem noſtrum, & Spiritum ſanctum. Etſi enim alia regna ſuas habent conuerſiones, & celeriter tanquam floſculi decidunt: tamen hoc unicum regnum altius defixum radicibus, nunquam ulla ui labefactari, nunquam loco dimoueri poteſt.

V.

Ariſtoteles de Cygnis commemorat quod ſunt in numero earum auium,quæ firmos pedes habent, & uiuunt circa lacus & paludes. Sunt autem uita & moribus bene conſtituti, & prolem numeroſam producunt,ſuauiterque conſeneſcunt. Quanquam autem nullas aues laceſſunt nec pugnæ initium faciunt:tamen in defenſione neceſſaria, aduerſus Aquilæ iniurias,uictores euadunt. Conſtat autem Cygnos in morte ſuauiſſime canere:& ut alij doctores tradunt urtica ueſci ad opprimendas

&

& extinguendas libidinis flammas, & præcipuum robur in aliſs habere. Nulla profectò res propius ad imaginem Eccleſiæ accedit quam hæc Cygnorum natura. Nam & Eccleſia nititur ſtabili & firmo fundamento, aduerſus & inferorum portæ ſtratagemata nulla ſunt. Viuit autem circa lacus & paludes, non appetit imperia, non ſuperbos regum aditus. Quæ autem pars humani generis melius eſt morata & rectius conſtituta? Hæc ſola ueſcitur urtica, hoc eſt, flagitioſas libidines ſtudioſe fugit, & conſtanter reformidat. Multos præterea liberos quos ex aqua & ſpiritu genuit amantiſſime educat & bona conſcientia ſuſtentat. Etſi autem tyrannos nulla iniuria afficit neq; prouocat: tamen freta duabus alis, in quibus præcipuum Eccleſiæ robur eſt, uidelicet miniſterio uerbi, & ardenti precatione: de gradu eos deijcit. His armis uicti ſunt Maximinus, Iulianus, & alij innumerabiles. Multa deniq; ſunt in Cygnorum natura præclara: ſed illud in primis, quod cum cantu & uoluptate moriuntur: Sic Eccleſia cum ad uitæ exitum uocatur ſuauiſſime canit, hoc eſt, inuocat Filium Dei, á quo robur & animum attrahit.

VI.

Halcyon auicula in alto mari, media hyeme

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

me nidificat, incubat ouis, eaq; excludit. Et priuſquam in lucem ſuos fœtus edit ac producit, mare per 14 dies medio tempore hyemis ſummam illi tranquillitatem præſtat. Eſt autem hæc auis pulchra & præcipua imago Eccleſiæ. Eccleſia. n. uelut Halcyon in medijs procellis & fluctibus maris nidum facit, incubat ouis, excludit fœtus, fouet & educat. Mare autem infidum & procelloſum, eſt impius mundus regnum Sathanæ, in quo Eccleſia nidum ſuum habet, & in mari multis circumtranantibus undis iactatur, Attamen mare eſt tranquillum, donec Halcyon parturijt ſuos fœtus, educauit atq; fouit, hoc eſt, impijs etiam parcit Deus, præbet eis pacem & tranquillitatem propter electos ſuos, donec pijs ad ſe translatis, impios igni inextinguibili cremabit. Hæc cogitabimus quando uenti & procellæ, Halcyonis nidum obruere uolunt: Item cum impios florere aliquamdiu uidemus: hi enim ſaginantur ad cruciatus ſempiternos. Deinde talis etiam natura halcyonum eſt, ut extincto altero, alter etiam moriatur. Item quando maritus iam ſenuit, nec amplius uolare poteſt: tunc fœmella geſtat illum ad dulces aquas, & poſtea rurſus in nidum collocat. Sicut igitur fœmella geſtat maritum ad aquas dulces: ſic

Eccleſia quocꝫ debet reuerentiam & pabulum ſuis doctoribus.

Coniugis ut ſenio confecti corpus aquatum,
Ipſa ſuis humeris Halcyo *grata gerit.*
Sic bene promeritum doctorem Eccleſia *curet,*
Et leuet ætatis pondera dura ſeni.

VII.

Luna eſt etiam imago Eccleſiæ. 1. Per ſe non lucet, accipit enim lumen à Sole, hoc eſt, Eccleſia illuminatur à filio Dei. 2. Corpus eius non undicꝫ æquabile exiſtit, aliæ enim partes ſunt denſiores, hoc eſt, Multi adhuc habent multas imbecillitates, dubitationem, ſecuritatem. 3. Lumen Solis incidens in lunam, non eodem modo diffunditur, hoc eſt, non apud omnes homines uerbum Dei diſſeminatum, eandem habet efficaciam, eundem effectum. 4. Non æqualiter lucet, mox pleno lumine cernitur, modo creſcit, iam diminuta eſt, hoc eſt, nunquam eſt ſimilis ſtatus ſeu forma Eccleſiæ, alijs temporibus magis, alijs minus floret. Interdum enim penitus eſt abſcondita, mox rurſus eſt plena: ut quando Chriſtus latet in ſepulchro, Apoſtolis diſſipatis metu & terrore, uidetur Eccleſia eſſe extincta, ſed mox tertia die pleno lu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

mine apparet. 5. Interdum eclipſatur quando terra ſoli lunæq; interiecta eſt, & contingit in oppoſitione luminum, hoc eſt, quando terra, id eſt, terreni homines ſua ratione, ſapientia, omnia rimari, excutere & intelligere uolunt, tetræ eclipſes ſequuntur, ut uidemus in omnibus hæreticis, ſacramentarijs atq; multis alijs hoc noſtro miſerrimo tempore. 6. Quanto umbra terræ eſt ſpiſſior, tanto eclipſis eſt longior, hoc eſt, quanto magis à regia uia aberraueris, ſecutus humanum tuum intellectum atq; ſapientiam, tanto & eclipſis, & obtenebratio tuæ mentis erit diuturnior, ut in Ethnicis ſapientiſſimis hominibus uidemus. 7. Semper pars illuminata aſpicit ſolem. Sic etiam nulli homines in hac terra illuminati ſunt, niſi quos Sol IESVS CHRISTVS, uera lux illuminans omnes homines, ſuo uerbo illuſtrauerit.

VIII.

Fœtus in aluo materno exiſtens uenuſtiſſimam Eccleſiæ imaginem nobis proponit. Sedet enim fœtus in aluo circumſeptus faſciolis, ſeu panniculo, quem χόριον uel ſecundinam nominant, & alitur ſanguine materno

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

per cotylidones. Sic Eccleſia ſedet in hac uita uelut inuoluta uerbo Dei, & alitur lacte diuino, per miniſtros Euangelij, non euagatur extra limites uerbi diuini: ſed doctrinam incorruptam ſine ulla hæſitatione amplectitur. Ac etſi nondum uidet res in Euangelio promiſſas, ſicut infans nondum cernit hanc pulcherrimam cœli lucem, tamen eſt uerbo Dei contenta, donec in aliam celebriorem Academiam uenerit. Alij non continentes ſe intra ſacrarum rerum metas, indulgentes ſuis peregrinis opinionibus exitium ſibi æternum accerſunt. Sicuti enim ἐκτρώματα ſeu abortus fiunt quando fœtus ante tempus χόριον rumpit: Sic tales immaturi homines nec ſibi nec alijs prodeſſe poſſunt.

X. LOCVS.

DE CRVCE ET AFFLICTIONE ECCLESIÆ.

I.

AQuilæ in ſenecta fit roſtrum curuum, ut cibum capere non poſſit. Ne autem fa-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

me contabeſcat roſtrum ad petram allidit, atq; ita uires recuperat & quaſi reuiuiſcit: Ita pius tentationibus & magnis terroribus oppreſſus, & iam mœſticia contabeſcens, ad petram, id eſt, Chriſtum ſeſe recipit, à quo confirmatur, recreatur & nouas uires recipit.

II.

Sycomorus eſt arbor propria Iudeæ admodum fœcunda, gignens fructum medium inter ficum & morum, qui non matureſcit

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

niſi prius ſcalpatur ferro & ungatur oleo. Sic Eccleſia non adfert fructus, niſi ſcalpatur & ungatur, hoc eſt, ſine caſtigationibus & ſine diuina conſolatione conſiſtere nequit.

III.

Maiores noſtri in Chriſtianiſſimo confictis quibuſdam fabulis, rudi populo ueritatem rerum depinxerunt. Talis eſt fabula de Chriſtophoro, portante puerum IESVM per Mare, qua imago Chriſtiani proponitur, quod Chriſtianus per multas afflictiones Chriſtum portet & ingrediatur regnum Dei. Sunt & multæ aliæ imagines, quæ Eccleſiam cruci ſubiectam eſſe, euidenter demonſtrant, ut hiſtoria Abrahami, Iſaac, Iacob, Ioſephi, Moſis & populi Iſraelitici, Chriſti ſaluatoris quando in Aegyptum ob tyrannidem una cum matre in ſua infantia profectionem parare, neceſſe fuit. Sed de his omnibus alio tempore.

IIII.

Sicuti Gedeon ſuperauit Midianitas, ita & nos omnes hoſtes Diabolum, peccatum, mundum, & totum pelagus afflictionum,

non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

non armis quidem,non machinis bellicis,ſed uerbo Dei tuba ſonante. Per hanc enim uocem Euangelij non aliter terretur Diabolus, quam cantu galli,Leo in fugam uertitur. Teſtula ſignificat imbecillitatem & fragilitatem noſtræ naturæ, peccato & morti obnoxiæ. Sed tamen in his teſtulis circumferimus lucem de Deo, quo theſauro nihil eſt præſtantius. Hæc autem bona aſſidue latentia in corde, non prius in oculos hominum incurrunt,quam ad hoſtes uentum eſt, & cominus cum eis pugnandum eſt. Ibi &ſi frangitur noſtra teſtula,id eſt,corpus noſtrum uarijs & diuerſis modis excruciatur, ut Laurentij teſtula igni conſumitur, tamen per ipſas lucet ærumnas decus Eccleſiæ proprium. Fides, inuocatio,confeſſio doctrinæ & tolerantia.

V.

Ioſuæ 6. Iericho ſignificat hunc mundum, muri ſapientiam, potentiam, ſanctitatem & alias huius mundi uirtutes.Clangor buccinæ prædicationem Euangelij, per eam Chriſtus hunc mundum & muros eius deijcit & demolitur. Cæterum quod Raab ſeruatur non eſt ſurda aure prætereundum. Erant tot potentes, tot ſancti, tot diuites in Iericho. Sola aũt meretrix illa impudica Raab ſeruatur, &

quos illa ſecum ſeruat: nec ſolum ſeruatur, ſed fit uxor patriarchæ Salmon, & fit abauia non ſolum Dauidis: ſed Domini noſtri Ieſu Chriſti. Sic ſolet res in hoc mundo geri, ut qui maxime uidentur eſſe in Eccleſia Dei, non ſint in Eccleſia, et qui minime apparẽt, hi maxime ſint in Eccleſia.

XI. LOCVS.
DE POENITENTIA.

HAbemus & in ueteri & nouo Teſtamento uarias pœnitentiæ imagines: ſed tempus poſtulat ut uela contraham.

Sam-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

 44:

I.

Samſon eſt imago hominis pij, in quo omnes partes pœnitentiæ conſpiciuntur. Hic cum in timore Dei ambulat & Spiritum ſanctum retinet, res magnas & ſaluberrimas gerit. Verum ubi ſecurus & ocioſus eſſe cœperat illecebris uoluptatum ineſcatus, blandicijs Delilæ uictus eſt, & occultum ſuum robur prodidit: Nam Delila eſt imago uoluptatis. Docet autem hæc hiſtoria ut in timore Dei uiuamus, nec contra conſcientiam petulanter peccemus.

II.

Poſſem hoc loco non incommode 10 pœnas, quibus Pharao propter ſuam contumaciam affectus eſt, cum ſuis allegorijs commemorare, ut eſſent commonefactiones piæ, ut nos pulſare non deſiſteremus pœnitentiæ ianuam: ſed hac de re ſuo tempore dicam.

III.

Quemadmodũ Iudicum 6. Gideon quando uidit angelum quem non agnouerat, non terretur: ſed miraculo edito, horrore concutitur. Ita nos non multum afficimur, quando tantum frigide Legem Dei audimus, ſed poſtea ingens terrorum tumultus oritur, ante-

quam propiciam faciem Dei uidemus, hoc eſt, priuſquam Euangelium nos conſolatur, ut in hanc erumpamus uocem: Vidi à facie Dominum & anima mea ſaluata eſt. Sic in nouo Teſtamento imago pœnitentiæ Maria Magdalena, Zachæus, filius prodigus, Petrus Apoſtolus, Latro in cruce.

XII LOCVS.

DE SACRAMENTIS.

Omnia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

OMnia Sacramenta omnium temporum principaliter propter hunc finem inſtituta ſunt, ut ſint ſigna, ſeu teſtimonia, ſeu pignora & ſigilla promiſſionis gratiæ. 2. Signa ſunt confeſſionis, in quibus profitemur quid ſentiamus. 3. Sunt notæ diſcernentes Eccleſiam à cæteris ſectis. 4. Sunt nerui & uincula publicorum congreſſuum. 5. Quia ſpectacula incurrentia in oculos, magis mouent oculos, & facilius retinentur. 6. Ipſi ritus Sacramentorum de certis officijs moralibus, ut de Gratiarum actione, de dilectione &c. utentes admonent. Lege de hac re concionem de Sacramento Reuerendi patris D. Lutheri in concionibus quas in domo ſua habuit. Quia uero in Veteri Teſtamento ipſis Sacramenta fuere Arca Nohæ, Iris, nubis columna, Mare rubrum, Manna, petra, Circumciſio: pulcherrimæ profecto imagines & allegoriæ nobis in his proponuntur, quarum conſideratio, non parum te iuuabit, quando ſermonem habiturus es de Sacramentis in Nouo Teſtamento de Baptiſmo & Cœna Domini.

I.

Quemadmodum Iudicum 1. tradita quidem eſt terra Canaan in poſſeſſionem, relinquit tamen Dominus in ea gentes aliquot aduer-

aduerſarias ad exercendum Iſraelem: Ita omnibus datur quidem credentibus in baptiſmo iuſticia & uita ęterna per fidem propter Chriſtum: attamen hoſtes relinquuntur deſideria carnis, ut in toto uitę noſtrę curriculo exercitium fidei in domandis & expugnandis reliquijs carnis habeamus. Noui quod in me, hoc eſt, in carne mea nihil boni habitet, non igitur carni obſequendum, nec fœdera cum ea percutienda ſunt.

II.

Iudicum 4. Confer inter ſe ſpeciem exercitus Barac, & ſpeciem exercitus Siſſaræ, tunc nihil magis temerarium & inſanum conatu Deboræ & Barac apparebit. Egreditur enim Barac in bellum tantum cum decem millibus ē duabus contemptis tribubus collectis, & in hoc exercitu primas partes tenebat mulier. Ex altera autem parte habebat Siſſera, quemadmodum ſcribit Ioſephus, tercentum millia armatorum, equitum decem millia, & curruum tria millia, inter quos nongenti currus falcati erant, quis uero Baraci ſtultitiam non riſiſſet, aut publicam Iſraelis ſalutem deploraſſet? Sed uerbum Domini expugnat ſtatim potentiam, ſapientiam & ſanctitatem, omni-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

omnium Cæſarum, Regum & Principum, imo omnium Diabolorum. Sic Sacramentarij rident eos, qui ex uerbo Domini docent panem cœnæ dominicæ eſſe uerum corpus Chriſti ſubſtantialiter. Dicunt enim: quid? quatuor tantum nuda uerba habes, hoc eſt corpus meum, & confidis te his ſententiam tot eruditorum & ſanctorum uirorum euerſurum? Sed uerbo Domini Diabolo reſiſtendum eſt.

III.

Quia uero Cœna Domini uocatur Teſtamentum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

ſtamentum non temere hoc factum eſſe, iudicabis. Nam extremam ſuam uoluntatem nobis Chriſtus declarauit, ac omnia quæ in Teſtamento eſſe ſoleant hic reperiuntur. 1. Teſtator & autor huius Teſtamenti eſt CHRISTVS. 2. Teſtamentarij ac teſtes ſunt Diſcipuli & eorum ſucceſſores, quia uero fidelis teſtamentarij eſt eodem modo legatum diſtribuere ſicut teſtator inſtituit, quemadmodum in iure uidemus: Ita nec Chriſti teſtamentum, quod ſuo ſanguine obſignatum & confirmatum eſt, irritum debet fieri. 3. Hæredes & amici nos ſumus, & omnes qui in Chriſtum crucifixum & reſuſcitatum credunt. 4. Legatum eſt remiſſio peccatorum. Rom. 4. 5. Literæ quibus legatum continetur eſt Euangelium. 6. Sigilla quibus literæ confirmantur ſunt Sacramenta, ſigna certa, noſtræ redemptionis.

Certum eſt, Theologum multum fructum inde demetere & percipere poſſe, ſi aliqua ex parte terminos iuris cognouerit, ut de teſtamento, de curatoribus, de obligationibus, de legato, de depoſito, de iudicibus, de teſtibus, de matrimonio, de manumiſſione &c. hæc cognitio, etiamſi exigua eſt: tamen

mul-

multas egregias in ſe ſimilitudines & imagines continet, ut certo tempore demonſtraturus ſum.

XIII. LOCVS.

DE ORATIONE.

I.

PVlcherrimam imaginem Orationis, habemus Exodi 27. Nam quod eſt eleuatio manuum cum Virga, id eſt Oratio ex fide & mandato Dei profecta. Et quemadmodum manus Moſi graues ſunt, ita caro noſtra torpet & langueſcit in oratione, donec Chriſtus qui eſt petra ſpiritualis orantem ſuffulciat: & Aaron & Hur manus Moſi ſuſtentent, hoc eſt, miniſtri uerbi Dei orantem confirment promiſſionibus & uerbo Dei. Et ſicut Virga non tribuit uictoriam ſua natura aut uirtute, ſed uirtute uerbi Dei, ita nec oratio quicquam impetrat operis ſui merito, ſed obtinet atq; impetrat omnia propter Chriſtum. Amen Amen dico uobis, quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit uobis.

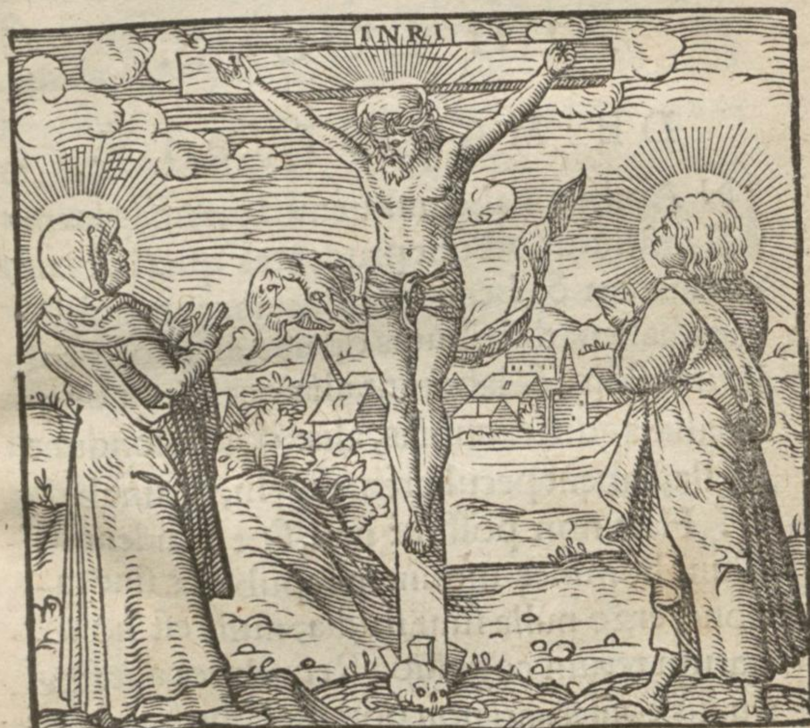
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

II.

Exodi 30. oratio per thymiama ſignificatur. Altare ſignificat CHRISTVM. Thymiama ſeu incenſum adumbrat orationem. Pſalmus 140. dirigatur oratio mea ſicuti incenſum in conſpectu tuo, eleuatio manuum mearum ſacrificium reſpectiuum carbones ſunt fides, qua oratio ita inflammatur, ut fumus eius nubes penetret. Quod autem ſingulis diebus, mane & ueſperi incenſum fuerit thymiama, admonet nos, ut non defatigemur in oratione, ſed ſine intermiſſione oremus. Sed quod ſemel tantum in anno ſummus Sacerdos poſuerit ſanguinem uituli & hirci ſuper cornua altaris huius, & ſparſerit eum ſuper altare in feſto expiationis, ſignificauit ipſum orationis opus per ſe non expiare peccata noſtra, ſed ualere propter Chriſtum qui ſemel pro peccatis ſatisfecit. Nec licuit ſuper hoc altari aliud præter ordinarium thymiama offerre. A Domino enim precanda ſunt ea, quæ ſecundum, non quæ contra uerbum Dei ſunt. Præterea nec hoc ocioſum erat, quod non licebat aliud altare, in aliȷs locis ad adolendum thymiama inſtituere: quia oratio non ex fide in Chriſtum, ſed uel ex præſumptione humanæ iuſtitiæ, uel ex fiducia humanæ potentiæ, aut

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

ex fiducia ſanctorum, profecta, non eſt Deo accepta,nec exauditur. Poſtremo quod ſolis tantum Sacerdotibus licuerit incenſum in hoc Altari adolere, ſignificat nullum incredulum orare poſſe. Soli enim credentes ſunt ſoli & ueri ſacerdotes.

III.

Sicuti ſupplices petebant ad aram & impetrabant ueniam à ſuis hoſtibus, monſtrato Filio, Ita etiam Deus nobis remittit &

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

condonat lapſus propter FILIVM ſuum qui conſtitutus eſt Mediator et Saluator. Magnam prudentiam antiquitatis obſeruatio in ſe continet, ut alio tempore fuſius & uberius (Deo dante) indicabo.

XIIII LOCVS.

DE MAGISTRATV.

IN Apibus habemus uenuſtam imaginem Magiſtratus. 1. Sunt prudentes quia habent ordinatam & bene conſtitutam rempublicam, habent diſtributas operas, aliæ foris colligunt flores & laborant, aliæ accipiunt onera, aliæ agunt excubias, aliæ domi condunt mella, habent peculiarem regem, gerunt bella. Hæc non poſſunt fieri ſine prudentia. Nunc homines uiuunt in republica ſine ratione, ergo nulla ſunt ſtudia, nulla eſt honeſtarum rerum cognitio. Reſpublica aũt ſine ſtudijs conſeruari non poteſt. Hinc ſunt tam multa incommoda. 2. Neſciunt uoluptates corporis, id eſt, ſine concubitu producunt fœtus ex floribus. Eſt autem magna laus temperantiæ. Nam intemperantia & uoluptates Deum offendunt & nocent ualetudini.

ni. 3. Sunt fortes & gerunt bella. Sic noſtri Principes debebant iam fortes eſſe aduerſus Turcam, & cum indignatione illis bellum inferre. 4. Non patiuntur ignauos. Hæc eſt uirtus præcipua, non uoluptatibus ſe dedere earumq; ſtipendia mereri: ſed gerere aliquid honeſto uiro dignum, cum homines ideo ſint conditi. 5. Sunt frugales, Multi uero homines ſunt prodigi, quaſi eſſet uirtus, illa thraſonica & puerilis profuſio in res ineptas & non neceſſarias. 6. Summa obſeruantia colunt regem. Hæc eſt ſumma Virtus ſicut dicit Plato: Nullam uictoriam, nullum triumphum, habere plus gloriæ quam obedientiam. 7. Sæpe moriuntur in acie: ſic Principes propter patriam, ipſam uitam in diſcrimen ponere debent, nec nobis Chriſtianis in profeſſione noſtra mors acerba uidebitur.

II.

Ciconiarum ouis inſidiantur ueſpertiliones, hos ut abigant, platani folia in nidos ferunt, quę ueſpertilionibus ſtuporem faciunt. Et hoc non caret ſignificatione, hoc eſt, fideles miniſtri benignitate dominorum contra ueſpertiliones, fures & calumniatores tegendi ſunt.

III.

Delphinus qui in mari principatum tenet propter incredibilem celeritatem & pugnacitatem aſſidue gerit bellum cum Murena,& in pugna dicitur arte ipſius aluum ſubire, eamq; quos in dorſo gerit aculeis ſecare atq; diuidere. Sic omnes gubernatores in Eccleſia & repub:addo etiam in ſcholis belligerari debent cum ſophiſtis, qui ſunt uerſuti & callidi impoſtores, qui oues Chriſti non paſcere ſed deglutire,non erubeſcunt. Quare qui ad gubernacula ſedent, non prius conquieſcant quam uentres ipſorum aculeis penetrarint.

IIII.

Plinius ſcribit perpetuam eſſe Elephantorum & Draconum diſcordiam. Draconem aures Elephanti uulnerare, eiuſq; ſanguinem cum ſit frigidiſſimus in æſtu auide expètere, Mox Dracones inebriati, opprimuntur & rumpuntur. Hæc imago uenuſte repræſentat tyrannorum fortunam & exitum. Cum enim ſitis nulla alia re quam ſanguine Chriſtianorum reſtingui poſſit, concedit illis quidem ut hæ immanes & rabioſæ beſtiæ noſtro ſanguine ſaturentur: ſed ſicuti Dracones

rum-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

rumpuntur: ſic illis alius exitus nunquam eſt expectandus, Nam quemadmodum Nero, Herodes, ebibentes ſanguinem piorum rupti ſunt: Sic etiam huius ætatis tyranni rumpentur.

XV LOCVS.

DE MATRIMONIO.

IN ſanctiſſimo & arctiſſimo fœdere amicitiæ quod uocatur coniugium hę quinq; res ineſſe debent. 1. Sit amor mutuus inter ipſos, conſtans & perpetuus, qui quidem regendus eſt uerbo Dei. 2. Seruetur fides, quæ uitat omnes uagas libidines, nec alteri extra hunc ordinem ſuum corpus communicet. 3. Conſtituatur ſocietas bonorum & ærumnarum quam Plutarchus uenuſta ſimilitudine illu-

ſtrat. Vt in mixtione (inquit) omnia ſimplicia ſic inter ſe temperantur ut unam quandam communem ſpeciem efficiant, quæ non fuit antea in ſingulis partibus concurrentibus ad mixtionem: Sic in coniugio non debet locum habere meum & tuum, ſed talis communicatio bonorum omnium conſtituatur ut non agnoſci poſſit, quidquid fuerit proprium ante conuentionem. 4. Præcipuum decus quo Deus ornare poteſt ordinem à ſe inſtitutum eſt, procreatio ſobolis ſicuti uenuſtiſſime dixit Auguſtinus: Vt mundus ſine Sole, ita matrimoniũ ſine prole. 5. Ad mariti officium pertinet defenſio coniugis. Has res complectamur animo, quando ſcire uolumus, quare Chriſtus ſe noſtrum ſponſum appellare non dubitet. Vt enim maritus ardet caſto amore coniugis & ei fidem ſeruat: Ita filius Dei uerè amat Eccleſiam, quæ ipſius uerbum toto pectore pure et incorrupte amplectitur. Deinde ſicut coniuges ſunt ſocij non modo facultatum quas habent: ſed etiam ærumnarum, Ita Filius Dei cum Eccleſia ſua liberali pectore communicat, donans ei ſuam iuſticiam, ſpiritum ſanctum, & uitam æternam. Eccleſia uero uiciſſim ei offert ſua munuſcula, uidelicet, inuocationem, gratiarum actionem, confeſſionem & tolerantiam in ærumnis, Poſtremo

mo ut fortis maritus ſuſcipit patrocinium, non modo corporis ſuæ coniugis, ſed etiam totius familiæ, & filios ex coniuge legitimo ordine ſuſcipit: Ita filius Dei defendit ſuam Eccleſiam, reprimens furorem diabolorum, tyrannorum & ethnicorum:& ex aqua & ſpiritu per miniſterium Eccleſiæ gignit Deo patri filios,& ſibi fratres chariſſimos. Hæc collatio nos ſuauiter conſolari poteſt atq; debet in hac temporum difficultate, in qua multi exiſtimant Eccleſiam negligi a filio Dei.

II.

Pſalmus 128. uxorem cum uite, filios cum oliuarum ramis confert. Eſt autem mirifica amicitia & quaſi mutuum fœdus inter Oleam & Vitem. Non ſolum incolumis manet uitis, ſi inſeratur Oleæ, ſed etiam nouas uires accipit, & tum uuas, tum oliuas gignit, ſeu uuas, pariter uuarum & oliuarum ſaporem referentes, eſt pulcherrima imago, quæ nos monet de rebus multis. Sic & coniunx á marito honores & omnem (Deo duce) proſperitatem habet. Item ſic coniunx maritum in domeſtica gubernatione iuuabit.Et ſicuti uitis debile lignum eſt, adiunctum alijs arboribus:ſic Maritus ſit uxoris arbor, cui ut debi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

le lignum eſt adiuncta, hanc tegat, defendat, conſoletur. Ad hunc confugiat tanquam ad aſylum &c.

XVI LOCVS.

DE LIBERTATE CHRI-STIANA.

EST perneceſſaria cognitio libertatis Chriſtianę, quia oſtendit in quibus rebus proprie ſit Chriſtiana iuſticia, quid ſit ſentiendum de ceremonijs, de quibus omnibus extiterunt ætatibus infinitæ diſſenſiones. Dicam autem hoc loco tantum de gradu libertatis Chriſtianæ, uidelicet quod non propter Legem, ſed GRATIS propter CHRISTVM donantur remiſſio peccatorum, & imputatio iuſticiæ. Habemus autem hac de re hanc imaginem.

Serui tribus modis apud ueteres reſtituebantur in libertatem. 1. Singulis luſtris Romani cenſebantur, hoc eſt, fiebat facultatum æſtimatio. Si quis igitur ſeruus uoluntate domini ſui cenſebatur, eo ipſo facto reſtituebatur in libertatem. 2. Vindicta. Erat autem Virgula quam habebat in manu is qui permiſſu domini ſui reſtituebat ſeruum in libertatem,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

tatem,ſimul pronuncians conceptam uerborum formam. 3. Deniq; ſi quis uoluit dominus magnum beneficium prẹſtare ſeruo, promiſit ei libertatem in teſtamento: Mortuo domino, ſeruus liber eſt.

Hæc forma ad aliam materiam accommodari poteſt. Nos Chriſtiani ſumus liberi. 1. Cenſu, quod habemur in numero electorum. 2. Liberi ſumus uindicta, hoc eſt, certa ceremonia & certa uerborum formula. Sumus enim uindicati in libertatem in Baptiſmo. 3. Sumus liberi teſtamento, hoc eſt, morte Domini noſtri IESV CHRISTI, qui in ſuo teſtamento libertatem à peccato nobis promiſit.

XVII LOCVS.

DE RESVRRECTIONE MORTVORVM.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

VIde Ambroſium libro 5. Tomi IIII. capite 23. de imitatione Vermis Indici, chamæleontis, leporum atq; phœnicis, ut illorum exemplis ad fidem reſurrectionis prouocemur.

II.

Sicuti Apes reſuſcitantur ſonitu & uociferatione, & reuocantur tinnitu æris quando euolarunt uerno tempore ex alueis, eſt enim animal natura muſicum quod harmonia & numero delectatur: ſic pij reuiuiſcent, audituri hanc dulciſſimam uocem Lazare ſurge, quę uox, eſt dulciſſima muſica & tonus ſuauiſſimus &c.

III.

Habemus etiam inſignem imaginem in frumento, quod primum moritur, & deinde lætiſſime reuiuiſcit, &c.

IIII.

Et ſomnus habet huius articuli commonefactionem, ut ipſe Filius Dei reuocaturus ex morte Iairi filiam teſtatur Marci 5. cum inquit: Non mortua eſt puella, ſed dormit. Eſt autem ſomnus quies animalis uirtutis, quæ fit, cum uapores utiles ex nutrimento exhalant in cerebrum, qui ibi ſuauiter liqueſcunt

&

& defluentes in cerebro, obſtruũt meatus ſenſuũ & neruorum motiuorum. Conducitq́; ea quies ad recreandas tres uirtutes, ad rigationem cerebri, ad generandos ſpiritus, & ad perficiendum officium Ventriculi & Epatis. Eadem ratione & nobis hunc conciliamus ſomnum ſpiritualem: Cum Vapores utiles, hoc eſt, cogitationes pię ex nutrimento cœleſti, uerbo Dei exhalant, illæ cogitationes defluunt & liqueſcunt in mente, obſtruentes meatus ſenſuum, hoc eſt, ut nihil præter uerbum Dei audire, & oculis hunc mundum intueri non amplius expetamus. Et quemadmodum nocte omnes corporis noſtri uires ſomno ſuauiſſime rigantur & recreantur, ac oriente Sole ad operas redeunt uſitatas: Sic cum uenerit uerus Sol iuſticiæ IESVS CHRISTVS, Nos ex ſomno noſtro reſuſcitati, redibimus ad ea opera obeunda, ad quæ initio conditi & per illum redemti ſumus 7c.

Hæc breuiter dicere uolui de Imaginibus, quę nobis doctrinam cœleſtẽ quę antea uero & ſolido fundamento ex ſacra ſcriptura confirmata, corroborata & munita, dulciorem & ſuauiorem reddit. Oro autem proprie & familiariter, ut candidi Lectores candidẽ de meo hoc ſtudio & diligentia, (ſi diligentia nomi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

nominari poteſt) iudicent, & omnia in mitiorem partem interpretentur. Quod ſi intellexero hanc meam operam ipſis non diſplicere, mox Dei benignitate inſigniores Imagines in omnia Euangelia, ad ornandam Eccleſiam Dei, & ſtudia bonorum hominum promouenda, in lucem ſum editurus.

FINIS.

VITEBERGAE

EXCVDEBAT IOHANNES CRATO.

ANNO M. D. LVIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]

478.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 478 8° [3,-433]